

**Kontinuitet HDZ-u daje korijene,
a promjene donose boljitak**

Mario Kapulica

str. 2–3

**Šime Erlić: Naša vlada suvereno
modernizira Hrvatsku**

str. 12–13

HDZ

Broj 18, ožujak 2023.

SNAGA ZAJEDNIŠTVA

Središnje glasilo HDZ-a

**Razlika ili u
kojem grmu
leži zec**

Glavni urednik
**Ivica
Miškulin**

Prilikom gostovanja u subotnjoj emisiji jedne domaće tv-kuće voditeljica me upitala sljedeće pitanje. „Gospodine Miškulin“, rekla je, „ali programi svih stranaka su slični, i tako je od uvijek. Svi imaju dobre želje, ali zapinje kod rezultata. Ima li u tom pogledu između HDZ-a i drugih ikakvih razlika?“. „Ima, naravno da ima!“ odgovorih. Temeljna je razlika između aktualnog HDZ-a i njegovih političkih protivnika u tome da HDZ gotovo sve što je zacrtao u programu iz lipnja 2022. ostvaruje, dok su oporbeni programi i politike bez iznimke mrtvo slovo na papiru!

Tako primjerice, u programu HDZ-a na stranici 12 stoji: „Ponosni smo također i na uspjehe postignute u rješavanju materijalnih problema naših učitelja, nastavnika i profesora te ćemo nastaviti raditi na postizanju još više razine njihove stručnosti i motiviranosti“. To izvrsno opisuje djelovanje HDZ-ovih vlada u zadnjih sedam godina. Nakon velikog prosvjeda upozorenja materijalni je položaj prosvjetnih radnika (kao i svih zaposlenih u javnim službama) daleko najbolji od 2000. naovamo.

U trenutku sporazuma između sindikata i Vlade također je dogovoreno da će uslijediti opsežna reforma cjelokupnog sustava plaća u javnim službama. Taj je posao završen u prvim mjesecima ove godine kad je Ministarstvo pravosuđa i uprave najavilo da je završen prvi nacrt novog Zakona o plaćama u državnoj i javnoj službi. Obećano je, dakle, pred izvršenjem. Nadalje, nacrt zakona izvršno se veže uz reformsko-razvojni karakter fondova Europske unije (donošenjem ovoga zakona Hrvatska će dobiti novih 700 milijuna eura). Europski novac i domaće reforme međusobno su integriran proces, a ne (kako je moguće čuti) stvar uvjetovanja ili prisile.

To dakle znači da se godina ispunjenih obećanja nastavlja. HDZ ostvaruje ono što je obećao u programu. I u tome je cijela bit razlike između njega i oporbe. Ondje gdje oporba obnaša vlast, građani se često suočavaju s velikim problemima (Centar u Splitu, Možemo! u Zagrebu i SDP u Rijeci), a nerijetko gradske vlasti iz nevolje izvlači HDZ-ova vlada. U toj je razlici dakle stvar, tj. u tom grmu leži zec!

Foto: HDZ

Slučajna oporba Hrvatska i HDZ trebaju ozbiljnu oporbu

Uredništvo

Ako je nekom neupućenom promatraču potrebno još kakvo pojašnjenje o kvaliteti oporbe u Hrvatskoj, onda ga je nesumnjivo dobio krajem veljače i početkom ožujka ove godine. Tad je, naime, najprije oporba pokrenula raspravu o povjerenju predsjedniku Vlade Andreju Plenkoviću da bi predvidiv ishod svega bio njezin potpuni poraz prilikom glasanja.

Poput kakva neočekivana proloma oblaka i lijevo i desno krilo oporbe najavljivalo je „konačni obračun“ s „korumpiranim“ HDZ-om i „autokratom“ Plenkovićem da bi se na kraju cijele priče predstavili kao impotentni politički slabić te neartikulirana skupina bez ideje i pameti. Hrvatska se javnost tako još jednom mogla izvrsno uvjeriti da samoproglašena alternativa HDZ-u ne zasluhuje ništa drugo doli prijezira vrijedan naziv slučajne i nedorasle oporbe. (Nedorasle ne u odnosu na sam HDZ, premda je i to istina, nego nedorasle u odnosu na bitna pitanja suvremene Hrvatske i njezinih građana.)

Današnju oporbu u Hrvatskoj, dakle, obilježava nekoliko fundamentalnih značajki koje ju čine političkim akterom bez ikakve osobite važnosti. Prva jest njezina zabrinjavajuća programska promašenost. Stara i provjerenost da mudrost da kvalitetna oporba – u prvome redu brojnošću promišljenih prijedloga i težinom vjerodostojne alternative – snažno utječe da pozicija (tj. vlada i vladajuća stranka) još bolje (tj. uspješnije i učinkovitije) djeluju. To u Hrvatskoj, nažalost, već sedam godina nije slučaj.

Konkretno, iz oporbene divljine dolaze samo „ideje“ ideološkog moratorija kao uvođa u nedemokratsko „pretpolitičko stanje“ (MOST), „globalističko-briselske urote protiv Hrvatske“ (Domovinski pokret), šokantno praktično neznanje te opasno poigravanje s prošlošću (Možemo!) te opća pogubljenost žalosnih ostataka nekad središnje oporbene stranke (SDP). Odatle dakle samo jedna velika ništica.

Druga je temeljna značajka oporbe u Hrvatskoj njezina šokantna bezidejnost. Već je naravno postalo nekom vrste općeprihvaćene istine da oporba ne misli svojom glavom.

Kad se dublje protrese sadržaj oporbenjačkih nastupa u javnosti, odmah postane jasno da uglavnom papagajski ponavljaju senzacionalističke napise HDZ-ovih protivnika u medijima, odnosno da se prepisivački nadovezuju na sumanute istupe predsjednika države. Promašene objede o „nedovoljno domoljubnom, suverenističkom i korumpiranom HDZ-u“ stoga nisu ništa drugo doli bijedno amatersko prepisivanje.

Izgleda da oporbu i galamdžiju s Pantovčaka veže i obična lijenost. Dok je predsjednikova već nadaleko poznata, dotle se oporbena nedavno izvršno potvrdila. Naime, zahtjev za opoziv predsjednika Vlade potpisalo je svega 33 oporbena zastupnika, dok je za opoziv glasila tek 56 (od barem 74 oporbenjaka)! Najprije su, dakle, dani trubili kako je Plenković „gotov“ i kako je to „gotova stvar“ da bi ih zatim barem 30 bilo lijeno staviti potpis na komad papira, a potom gotovo dvadesetorici bilo teško doći na glasanje! I HDZ-u krajnje nesklonu biraču stoga zasigurno ne može biti privlačna skupina lijenih prepisivača koji očitovše cijene produženi vikend od ozbiljnog posla.

Aktualno

Županijske organizacije
HDZ-a i nacionalna
politika

str. 4–7

Intervju

Branko Bačić: Pronašli
smo pravu dinamiku
obnove

str. 14–15

Hrvatska i svijet

Najbolji trenutak
Hrvatske

str. 18–19

Utemeljitelji

Solidarnost i ponos.
Sjednica Nacionalnog
odbora

str. 20–21

Aktualno

Za pravo na nacionalnu
slobodu i demokraciju
Bjelorusa

str. 16–17

Hrvati u BiH

Korak u slobodu.
Obljetnica Hrvatske
zajednice Herceg-Bosna

str. 24–25

Politički komentar

Kontinuitet HDZ-u daje korijene, a promjene donose boljitak

Anonimna „izdvojena mišljenja“
slabe HDZ-ovu izvršnu sposobnost

Mario Kapulica

HDZ mora zadržati izvršnu sposobnost rješavanja i najzahtjevnijih zadaća. Pri tome nema mjesta razmišljanju u kojem osobni interesi zamagljuju opće. Zato je potpora Andreju Plenkoviću pri nedavnim promjenama u vladi ispravan stav. Nitko nema „svog ministra“ ili „svog državnog tajnika“, sve su to ministri ili državni tajnici u vladi HDZ-a koju vodi predsjednik stranke.

Osjećaj za cjelinu, identifikacija sa zajedničkim ciljevima (ne jednim, nego svim) i potpora onomu tko sve to vuče, uz iskren patriotizam, prirodna je pozicija i refleks onih koji se slobodnom voljom udružuju u političku stranku. Lojalnost je ključna riječ u politici. Ona označava privrženost, vjernost i pouzdanost, a u politici se odnosi na odanost političkim strankama, liderima i idejama. Lojalnost je iznimno važna u politici jer politika je timski sport, a timovi trebaju čvrstu i stabilnu strukturu kako bi uspješno djelovali. Stoga je stranačka lojalnost ključni element političke kulture u Hrvatskoj i postojanje takve lojalnosti, uz kvalitetan program i jasne noseće ideje i vrijednosti koje organizacija zastupa, u praksi čine razliku između uspješnih i manje uspješnih stranaka. Nužna i poželjna osobna afirmacija i stranački interesi ne smiju biti iznad interesa države u cjelini, već s njima usklađeni. Mjeru te usklađenosti određuju birači na izborima. A da bi ste tim putem mogli uspješno kročiti, treba vam čelnik u kojem i drugi prepoznaju značajke sposobnoga lidera.

Politika je konfrontacija s negatorima HDZ-ova identiteta

Kako se provođenje politike ne bi pretvorilo u uskogrudno strančarenje a država postala taocem stranačkih struktura koje tako gledaju na politiku, nužna je prava mjera između ustrajnosti na ostvarivanju proklamiranih ciljeva i uvažavanja okolnosti u kojima se politika odvija. Rekao bih da se to, kad je interes države u pitanju, zove pragmatična fleksibilnost. Zato je uspješna ona politika koja je bez odricanja od vlastitih vrijednosti kadra proširiti svoj utjecaj izvan kruga stranačkih istomišljenika i koja, barem u pitanjima od nacionalnih interesa, zna i može pridobiti i one koji nisu s nama u istoj stranci.

Nažalost, postoji i proces potpuno suprotan tom poželjnom putu. To je onaj u kojem pojedini stranački čelnici (a to se onda lako, pogotovo u vrijeme izbornih kampanja, prenese i na dio članstva) daju svoj doprinos u pitanjima na kojima oporba želi lomiti naše zajedništvo. Sjetimo se Konvencije o zaštiti žena i obitelji od nasilja, koalicije s HNS-om, Marakeške konvencije, svakojakih akrobacija prilikom pojave Domovinskog pokreta, pomno doziranih kritika ulaska manjinskih zastupnika u vladajuću većinu pa i aktualnog pitanja izbornih jedinica... U takvim trenucima naši pojedini dužnosnici postaju „pragmatično fleksibilni“ prema najljucim protivnicima svega što HDZ predstavlja pa počnu s njima koketirati, ne žele se s njima nikako a kamoli javno konfrontirati, skloni su s njima održavati jako dobre odnose „ako zatreba za sutra“, čak i kad

takvi nesmiljeno jurišaju na sve naše vrijednosti i udaraju na naš identitet, a onda im s vremena na vrijeme pošalju i pokoji signal javno pristajući na neke njihove teze.

Sitna podbadanja nisu drugo doli oportunizam!

E sad, je li to politička hrabrost i vrlina kako se to želi prikazati? Ja mislim da nije. To nije hrabrost koja se očituje u pokazivanju spremnosti za preuzimanje rizika, već nastojanje da se rizik anulira, da ga se nekako „rasporedi“ kako bi se u svakoj varijanti moglo nastaviti s političkom karijerom. I nitko me neće uvjeriti da je dosljedno provođenje i zagovaranje naše politike, jednom kad se za nju odlučimo jer znamo što je na kocki, kukavičluk i poltronstvo, a da je lukavo i smišljeno polaganje vrijednosti na „izdvojeni politički račun“ (da se nađe ako i kada politika stranke krene u nekom drugom smjeru) čin odvažnosti i volje da se uspije unatoč opasnostima i preprekama.

U teškim ili delikatnim političkim trenucima pojedini dužnosnici HDZ-a postaju „pragmatično fleksibilni“ u odnosu prema najljucim protivnicima pa počnu s njima koketirati, ne žele se s njima nikako a kamoli javno konfrontirati i skloni su s njima održavati jako dobre odnose „ako zatreba za sutra“.

Čak i ako nisu odveć uključeni u javnu političku scenu, neki se u osjetljivijim situacijama odjednom probude. Ne kako bi rekli popu pop, a bobu bob ili kakav sličan izraz kategoričnog suprotstavljanja. To nikako. Uvijek će to biti nekakvo „izdvojeno mišljenje“ u odnosu na službenu politiku. Ta „izdvojena mišljenja“ i „zabrinutosti“ u pravilu ne iznose oni osobno, nego preko posrednika i medija koji o tome pišu, koji to interpretiraju, koji u svojim člancima i emisijama tobože nagađaju, a ta nagađanja u pravilu potkrepljuju s barem pet-šest anonimnih i neimenovanih izvora „iz vrha HDZ-a“ ili bliskih tom „vrhu“. Takve prizemnosti i nekorektnosti dignut će se na razinu junaštva kojim se dokazuje da u HDZ-u „nisu svi isti“. Te da se među HDZ-ovcima, iako nisu ljudi (sjetite se pitanja: „Jesi li čovjek ili HDZ-ovac?“), nađe i pokoji čovjek.

Politički i moralni pad zarobljenika netrpeljivosti

Pokazujući ambicije koje nadmašuju njihov realni politički status brojni oporbeni lideri ustrajno zagovaraju vođenje politike „na nož“, koja nikako ne odgovara naciji od svega četiri milijuna ljudi i čude se što, nudeći takvu politi-

ku, ne nailaze na očekivani odaziv. Svojim svakodnevnim žestokim filipikama protiv vlasti žele njezine istaknute predstavnike proglasiti „neprijateljima države“ i „izdajnicima naroda“, nikako se ne mireći s činjenicom da je upravo HDZ ona snaga koja je u prošlosti pokazala da je kadra organizirati državu, uspostaviti pravni sustav i njegovati demokratski poredak. I smeta im, naravno, samopouzdanje HDZ-a koje iz toga proizlazi te njegova uvjerenost da se, unatoč svim teškoćama, bori za ispravne i pravedne ciljeve.

Zato tako ostrašćeno nastupaju ne samo protiv HDZ-a nego i protiv politike pomirbe, suživota, međusobnog uvažavanja, nerijetko dovodeći u pitanje neke od ključnih uspjeha na kojima je država sazdana, poput mirne reintegracije i europskoga puta Hrvatske. Ovaj posljednji najprije su proglašavali neostvarivim e da bi po njegovoj punoj realizaciji davali ocjene kako je taj ostvareni Tuđmanov cilj zapravo sramotan i opasan po budućnost države. Istodobno inzistiraju na floskuli kako je HDZ „ispražnjen od svih vrijednosti“ iako je istina potpuno suprotna.

Samo zajedničke vrijednosti mogu na tako širokim osnovama okupljati ljude, a činjenica je da oni ne mogu na duži rok održati na okupu ni svoje uske skupine (što stalno dokazuju uzastopnim prelascima iz stranke u stranku) jer nisu definirali svoje vrijednosti, pa ih u praksi ne mogu niti zastupati. Stoga im je ostalo da se međusobno nadmeću u propagiranju anti-vrijednosti, kao što je nedavno zalaganje za uskraćivanje potpore napadnutom ukrajinskom narodu i ugroženoj ukrajinskoj državi. Jer onaj koji ne zna odgovor na pitanje treba li podržati prijatelja u njegovim opravdanim obrambenim nastojanjima, pogotovu dolazi li iz naroda koji je u svojim opravdanim nastojanjima do jučer očekivao i zazivao potporu, taj o vrijednostima uistinu ne zna ama baš ništa. Oni, poput svog uzora Zorana Milanovića, najradije s nekim tko je u nevolji ne bi bili u istome društvu i spremni su svojim besramnim i bešćutnim kukavičlukom prokockati ugled Hrvatske stečen herojstvom naših branitelja.

HDZ: zadržavanje fokusa!

HDZ će ostati uspješna stranka sve dotle dok većina njezinih članova i birača u njoj vidi najbolju platformu za cjelovit pristup i na zajedničkim vrijednostima formuliran nastup u odnosu na sve teme u društvu. To je zadatak koji je iznad dometa bilo kojega pojedinca i izvan domašaja bilo koje uske (u pravilu interesne) grupacije. Uspjeh u suočavanju s takvim izazovima u dosegu je samo politički stabilnih i organizacijski široko postavljenih stranaka koje se ne grade preko noći i u kojima vlada filozofija čvršća od one koja se temelji na unutarnjim igrama moći i odnosima snaga koje pokušavaju diktirati oni koji za opći interes slabo mare ili ga općenito pogrešno shvaćaju. Čak i ako u politiku ne ulazimo uvijek s tom širom slikom, mi je stranačkim radom stječemo. Kažu da je etički pojam općega dobra definiran, između ostalog, u socijalnom nauku Crkve i formuliran u enciklici *Pacem in Terris* pape Ivana XXIII.: „Opće

dobro je skup svih uvjeta društvenog života, koji pogoduju puni razvoj ljudske osobe i društva.“

Imamo li ovo na umu, lako ćemo prestati robovati parcijalnim interesima, bez teškoća ćemo se uključivati i u one rasprave koje se ne tiču samo nas osobno. Samo tako omogućit ćemo da stranka može ispuniti ciljeve koje si je kao zajednica ljudi sličnih svjetonazora (što nikako ne znači i apsolutnih istomišljenika) postavila. Na taj način stranka u svim, pa i današnjim okolnostima može djelovati, kako bi to rekao naš prvi predsjednik i utemeljitelj dr. Franjo Tuđman, „kao ona snaga koja će na svim razinama rješavati ukupnost problema hrvatskog društva“. A tu sposobnost treba zadržati. Ne smiju je zamagliti osobne, za cjelinu više-manje nebitne percepcije vlastite pozicije. Jer svi smo mi, neovisno o tome, i prije i nakon obnašanja određenih dužnosti članovi HDZ-a.

Zašto sam podržao promjene u Vladi ili o ispravnoj lojalnosti

U ovakvom shvaćanju politike leži i razlog zašto sam, bez zadržke, podržao nedavne personalne i organizacijske promjene u nekim resorima naše vlade, pa čak i u onom dijelu u kojem su one implicitno predstavljale glasovanje za ukidanje dužnosti koju je do tada kao državni tajnik Središnjeg državnog ureda za stambeno zbrinjavanje i obnovu obnašao jedan od istaknutijih članova Zajednice utemeljitelja. Znači li to da okrećem leđa „svojim ljudima“ i tko su uopće „moji ljudi“ kad je o provedbi državnih interesa riječ? Moj stav je sljedeći: kolikogod neke promjene imale trenutnu stvarnu ili percepcijsku težinu, važno je samo jedno: je li stranka prije i poslije njih zadržala svoju dosljednost i unaprijedila svoju sposobnost djelovanja.

Ako jest, u čemu je problem?

Razmišljao sam o onima koji to ne razumiju i ne mogu shvatiti. Čini mi se da je jedan od razloga takva neshvaćanja u nepostojanju dovoljne identifikacije s ukupnošću naših zajedničkih ciljeva pa se u njihovo ostvarivanje slabo ili nikako uključuju. Ili, ako to rade, ne čine to iz ispravnih razloga. Rekao bih da ih upravo njihova usmjerenost na mjerenje stvarnosti aršinom osobnog probitka/gubitka zapravo ponajviše u tome onemogućuje. A onda tako „onemogućeni“, često uskraćuju svoju aktivnu potporu onom aspektu političkog djelovanja i odlukama koji s njihovim „prioritetima“ nemaju izravnu poveznicu.

Moj stav je sljedeći. Kolikogod neke promjene imale trenutnu stvarnu ili percepcijsku težinu, važno je samo jedno: je li stranka prije i poslije njih zadržala svoju dosljednost i unaprijedila svoju sposobnost djelovanja. Ako jest, u čemu je problem?

Ne bi bio osobito velik problem da stvari zastanu samo na tom temeljnom „konfliktu“. Kao što je to nedavno rekao Ilica Tafr, HDZ je velika stranka pa će se gotovo uvijek naći dovoljan broj onih koji su spremni djelovati i bez posebnog poziva na djelovanje. Dovoljno smo široki da će uvijek biti onih koji u svom odabiru političkih bitaka neće birati samo one lakše ili one koje ih se izravno tiču. Dovoljno smo sazreli i kao ljudi i kao organizacija pa će se i u stvarima koje nas se izravno dotiču (jer su vezane uz kraj

iz kojega dolazimo, uz neke prioritete lokalne organizacije koje vodimo, uz politička i kadrovska rješenja za koja se zalažemo) dovoljno često kod dovoljnog broja ljudi prevladati rezon koji nije samo „naš“, nego onaj koji proizlazi iz svijesti o cjelini i ukupnosti naših ciljeva.

Stoga takav pristup treba poticati i ohrabrivati umjesto da ga se, kako se to nerijetko čini preko medija, pokušava proglasiti poltronstvom i poslušništvom ne bi li se oni koji tako rade, a to ne rade ni iz kakvih osobnih interesa nego u interesu države i stranke, odvratili od toga i kako bi se drugi odvratili od toga da im se pridruže. Stalno podbadaanje nekim „izdvojenim mišljenjima“, stalno podbadaanje nekim „zasebnim stajalištima“, u kombinaciji s odmicanjem i uzmicanjem kad treba braniti opću politiku HDZ-a i predsjednika stranke pokušava se prikazati kao neko bolje, hrabrije ili jednostavno drčnije zastupanje opće politike. To naravno nije tako. Upravo je suprotno. I laž je kako je za ovo drugo potrebno hrabrosti. Nije. Potrebno je za ovo prvo. Pogotovo u današnjem političkom i medijskom okruženju. To je moje uvjerenje. To zastupam. I za to ću se boriti.

Do kada? Sasvim svejedno. Ne gradim političku karijeru na tim osnovama niti u politici ostvarujem osobne interese. U protekle trideset i tri godine bilo je boljih i lošijih razdoblja, boljih i lošijih politika, boljih i lošijih rezultata. Razdoblja veće aktivnosti i pasivnosti. Ova prva u mom su slučaju većinom vezana uz vodstvo Franje Tuđmana i Andreja Plenkovića. Jesam li im služio? Jesam. Ali toga se ne sramim jer sam služio boljima od sebe. Dvojici ljudi do kraja posvećenima Hrvatskoj. To nije poltronstvo. To je lojalnost prema onima koji je itekako zaslužuju i koji su na sebe, svaki u svoje vrijeme, preuzeli i previše odgovornosti za sve nas da bi im bilo vraćeno političkim kalkulantstvom onih koji vole biti spremni i pripravi za dan poslije.

Aktualno: HDZ

Županijske organizacije HDZ-a i nacionalna politika

Uredništvo

Županijske organizacije HDZ-a i njihovi predsjednici srce su djelovanja stranke, specijalni mišić zadužen za funkcioniranje krvotoka. To srce svojim skupljanjem i širenjem određuje naš puls. Stoga smo pitali predsjednike županijskih organizacija HDZ-a kako ocjenjuju lokalni politički angažman županijske organizacije koju vode te kako ocjenjuju njihovu uključenost u javno zastupanje i provedbu nacionalne politike HDZ-a. Reklo bi se: međusobna dvosmjerna komunikacija o temama i problemima. Pritom se pitanje nije odnosilo na provedbu sektorskih politika i infrastrukturnih projekata, nego na sudjelovanje u javnom zastupanju stranačke politike u nacionalnim temama (u lokalnome kontekstu) na kojima se lome koplja s oporбом.

Koje su to teme? Ima ih na pretek. Od oporbenog prozivanja HDZ-a za izdaju i veleizdaju, „trgovačku hrvatsko-srpsku koaliciju“, socijalnu neosjetljivost do tvrdnji da Hrvatska ide u lošem smjeru, da HDZ-ova vlada vodi protuhrvatsku politiku, da svojom politikom tjera ljude iz Hrvatske, da nema jasan stav prema Srbiji te da ne štiti dovoljno interese branitelja. Tu je i oporbeni otvoreni antieuropski populizam te destruktivna politika prema interesima hrvatskoga naroda u BiH, garnirana omiljenim tezama u kojima se HDZ-ovu vladu proziva da je kvislinška, da je vrh kriminalne organizacije, da je njezina politika klijentelistička... Sve je to samo dio javnog manifestiranja politika čiji predstavnici doslovce kipte od bijesa i mržnje prema svemu što HDZ predstavlja. Mržnja je to koja služi kao temelj za okupljanje radikalne desnice s ljevicom, a to zaziva jasan i nedvosmislen stav i odgovor HDZ-a na svim razinama.

Svako dosljedno zastupanje HDZ-ove politike i oštro konfrontiranje s oporбом uvijek imaju iste posljedice, ali te su posljedice naši dužnosnici prihvatili kad su se za svoje stranačke dužnosti kandidirali. I izabrani su jer su uvjerali članstvo da će to raditi bolje od dugih. Zato smo željeli osjetiti u kojoj mjeri oni smatraju da treba napraviti korak više u otvorenom javnom sučeljavanju s takvom oporбом, a s obzirom na to da je potpuno razvidno kako u okruženju o kojem govorimo nije dovoljno samo predstaviti vladine mjere za ublažavanje krize i spašavanje radnih mjesta te suradnju koja dovodi do kvalitetnih projekata, podizanja kvalitete života i razvoja. To je zapravo naznaka i upozorenje da bismo mogli upasti u onaj temeljni nesporazum u kojem vladinu uključenost u lokalnu politiku tumačimo kao svoju uključenost u vladinu i nacionalnu politiku HDZ-a. Baš kao što na novi nesporazum upućuju neki, u

odgovorima istaknuti, primjeri lokalne i nacionalne suradnje koji opet bježe u sektorsko i ne razlikuju takvu politiku od stranačke. Na kraju, ako i nismo u pravu u ovim svojim tezama, svakako smo ovim pitanjima željeli potaknuti na razmišljanje o ulozi županijskih čelnika, važnosti županijskih organizacija i njihovim zadaćama.

Naposljetku, očito je da se nacionalne teme pomno i redovito prate, što je iznimno dobro. No samo praćenje u godini koja je pred nama i u kojoj će se udruženi naponi svih naših protivnika na rušenju HDZ-a višekratno intenzivirati jednostavno neće biti dostatno. Potrebno je prednjačiti u otklanjanju svih neutemeljenih napada i pokušaja koji će sasvim sigurno ići u najmanje dva pravca. Jedan je osporavanje naših postignuća i već poslovlično kriminaliziranje stranke, a drugi traženje pukotina unutar samoga HDZ-a i njegovih vodstava, i na nacionalnoj i na lokalnim razinama, a onda i njihovo međusobno antagoniziranje.

Osobito je pak važno da ključni ljudi naših organizacija budu toga svjesni i da suradnjom s oporbenim strankama na lokalnim i regionalnim razinama ne dovode u pitanje našu oštrinu kad je o suprotstavljanju općim, tj. nacionalnim politikama oporbenih stranaka riječ.

Politiku naše stranke, koja je po mnogočemu drukčija od drugih stranaka, provodimo u radu s našim članstvom u temeljnim organizacijama. Otvorenost članstvu, građanima i simpatizerima, a i onima koji to nisu, dostupnost za razgovore, otvorenost za kritike.

Županijska organizacija Bjelovarsko-bilogorske županije

Miro Totgergeli

Županijska organizacija HDZ-a Bjelovarsko-bilogorske županije danas je najveća i najsnažnija politička stranka u našoj županiji. Rezultati koje smo postigli na izborima posljednjih godina, od državnih do lokalnih, to najbolje potvrđuju, a to je ujedno i najbolja ocjena političkoga rada i angažmana tima ljudi koji vodi ovu županijsku organizaciju. Što se uključenosti naše županijske organizacije

u nacionalnu politiku HDZ-a tiče, kao Županijski odbor svojim političkim djelovanjem trudimo se i na tom planu dati svoj puni doprinos. Primjer je nedavno organizirana, veoma posjećena tribina u Bjelovaru naziva *Političke pobjede*, na kojoj se osim podsjećanja na važne događaje iz bliže povijesti govorilo i o aktualnoj situaciji i uspjesima ostvarenima ulaskom u eurozonu i šengenski prostor te ugledu koji danas Hrvatska uživa u Europi i svijetu, ponajprije zahvaljujući radu i angažmanu Vlade Republike Hrvatske i premijeru Plenkoviću, kao i šteti koju s druge strane čini Zoran Milanović.

Županijska organizacija Brodsko-posavske županije

Pero Čosić

Županijska organizacija HDZ-a Brodsko-posavske županije od samih svojih početaka do danas politički je najbrojnija, najjača i najaktivnija politička organizacija ove županije. Prisutni smo na terenu među građanima, redovito organiziramo stranačke akcije, obilježavamo važne godišnjice, imamo razvijene komunikacijske kanale i uspješno surađujemo sa središnjicom HDZ-a. Sudjelovanjem u predsjedništvu naše stranke kao i izravnim sudjelovanjem naših predstavnika u nacionalnim tijelima stranačkih zajednica te preko saborskih zastupnika uključeni smo u nacionalnu politiku i aktivno pratimo sve teme od javnog interesa. Posebice pratimo one nacionalne teme koje se tiču naše sredine te organiziranjem konferencija za novinare i proaktivnim odnosima s medijima dajemo svoj doprinos i pokazujemo svoju uključenost u nacionalnu politiku.

Županijska organizacija Dubrovačko-neretvanske županije

Blaž Pezo

Politički angažman Županijske organizacije sa 17 općina i pet gradova u Dubrovačko-neretvanskoj županiji iznimno je dinamičan. Zadovoljni smo radom svih stranačkih organizacija, osobito s aspekta kadrovske pojačavanja i odnosa prema aktivnostima opozicije. Uspješnim ocjenjujemo i rad naših organizacija koje su u opoziciji. Njihova aktivnost, posebice ukazivanje na propuste vladajućih

Foto: Matija Habljak / PIXSELL

te nuđenje rješenja, daju nam pravo nadati se političkim promjenama u tim općinama na idućim lokalnim izborima. Govorimo li o uključenosti u nacionalnu politiku HDZ-a, aktivno zagovaramo i branimo pozicije Vlade i u pitanjima državnih projekata i tema na županijskom prostoru i kod nacionalnih događaja i planiranih projekata. Preko dvoje ministara u Vladi (Marija Vučković i Branko Bačić) predstavljamo te politike u oba smjera: naše prema Vladi i Vladine prema županiji.

Otvoreno suprotstavljanje politici Zorana Milanovića i udružene oporbe također smatram obvezom županijskih predsjednika HDZ-a jer unisono djelovanje na razotkrivanju njegove štetočinske politike mora biti ogledni primjer našeg zajedništva.

Županijska organizacija Istarske županije

Anton Kliman

Promišljen rad istarskih HDZ-ovaca rezultirao je time da stranka u Istri proteklih godina doživljava novi zamah, što se vidi i u izbornim rezultatima, ali i u bitnoj promjeni percepcije HDZ-a u samoj Istri. Građanima pristupamo na lokalno razumljiv način. Pomažemo riješiti konkretne probleme u nizu sredina, bez obzira na trenutnu političku situaciju u njima. To je i najbolji odgovor onim strankama u Istri koje su padu, a rejting pokušavaju vratiti potrošenim narativima iz devedesetih godina prošloga stoljeća kad su

svoju poziciju gradili isključivo na sukobu s HDZ-om. S optimizmom gledamo u vrijeme pred nama. Istarski HDZ gradi odnos s nizom nezavisnih aktera kako bi im pokazao da kvalitetnom suradnjom s Vladom Republike Hrvatske mogu uspješno razvijati svoje lokalne sredine. Uvjereni smo da će takav pristup pomoći da HDZ ostvari još bolji rezultat na parlamentarnim izborima, a na lokalnima nas dovesti u poziciju da budemo ona snaga bez koje neće biti moguće upravljati Istarskom županijom.

Županijska organizacija Karlovačke županije

Nada Murganić

U Karlovačkoj županiji u kontinuitetu vlast obnaša HDZ. Čini nam se da smo svakodnevno prisutni u životima naših građana preko mjera kojima se podiže kvaliteta života, preko projekata kojima se omogućava sveobuhvatan razvoj županije kao poželjne za ostanak naših građana i opstanak naših krajeva. Je li iza toga dobar rad županijske organizacije HDZ-a? Pa naravno da jest. Od prepoznavanja potreba građana do konačne realizacije! Politiku naše stranke, koja je po mnogočemu drukčija od drugih stranaka, provodimo u radu s našim članstvom u temeljnim organizacijama. Otvorenost članstvu, građanima i simpatizerima. a i onima koji to nisu, dostupnost za razgovore, otvorenost za kritike. Prema njihovim potrebama kreiramo svoje politike, uvijek u skladu s našim nacionalnim, domoljubnim i drugim vrijednostima. Naše članstvo iznimno cijeni suradnju i podršku s nacionalne razine. Ona je prepoznatljiva u uspjesima koje zajednički postizemo. Do sada su građani cijenili i prepoznali naš rad. Nadamo se da će tako biti i ubuduće. Možemo li bolje i više? Možemo i hoćemo! Zajedno! To je naša snaga.

Županijska organizacija Koprivničko-križevačke županije

Darko Sobota

Politički angažman, mene osobno kao predsjednika Županijskog odbora HDZ-a Koprivničko-križevačke županije kao i svih stranačkih čelnika u Podravini i Prigorju, vođen je željom i ciljem ravnomjernoga razvoja i boljega standarda svih naših stanovnika, bez obzira na to gdje žive, jer želimo svima stvoriti iste uvjete za život, što je i stav aktualne vlade na čelu s predsjednikom Andrejom Plenkovićem. Županijska organizacija HDZ-a Koprivničko-križevačke županije velika je organizacija, ali ponekad nema dovoljno vremena niti resursa odmah odgovoriti na probleme koji se javljaju, no zajedničkim radom svih nas koji smo u samom vrhu organizacije trudimo se nadoknaditi propuste koji se u radu dogode. Vlastitim zalaganjem svatko od nas u svojoj lokalnoj zajednici stvara preduvjete za daljnji razvoj, bez obzira na političku funkciju koju obnaša, jer svima nam je cilj isti – dobrobit svakog našeg stanovnika. Znamo koji su problemi koji najviše muče stanovnike našeg kraja i uz potporu aktualne vlade te uz programe i projekte koji se provode i na nacionalnoj i na regionalnoj i na lokalnoj razini stvaramo bolje uvjete.

Županijska organizacija Krapinsko-zagorske županije

Zoran Gregurević

HDZ Krapinsko-zagorske županije kontinuirano na terenu predstavlja sve odluke državnoga vrha, posebice one koje će unaprijediti živote lokalne zajednice, poput hrvatskoga

Aktualno: HDZ

ulaska u eurozonu i šengen. HDZ Krapinsko-zagorske županije vodi se i djeluje mišlju da nacionalna organizacija bilo koje političke stranke može biti toliko uspješna koliko su uspješni njezini ogranci, odnosno da se nacionalne politike uspješno vode uz podršku većine građana. Zbog toga smatramo važnim da sve odluke i politike s nacionalne razine redovito izlažemo i građanima i članovima stranke. Iako je županijski HDZ trenutno u opoziciji, u Županijskoj skupštini pokazujemo da smo konstruktivna oporba ukazujući na propuste aktualne županijske vlasti, redovitim komuniciranjem s javnosti i davanjem prijedloga rješenja za probleme koji su presudno važni za boljitak svih građana, a sve kako bi se odličan rejting stranke s nacionalne prelio i na regionalnu razinu.

Bitno je održavanje redovnih sastanaka Županijskog odbora na kojima se članove upoznaje s radom Vlade, kao i sa zaključcima koji se donose na nacionalnom predsjedništvu. Članovi Županijskoga odbora ujedno su i lokalni dužnosnici i predsjednici gradskih i općinskih organizacija koji te informacije prenose dalje na lokalnu razinu.

Županijska organizacija Ličko-senjske županije

Ernest Petry

Kao član predsjedništva HDZ-a i predsjednik Županijskoga odbora, aktivni utemeljitelj i župan ističem važnost očuvanja zajedništva na svim razinama. Ali to zajedništvo nije samo sebi svrha, već preduvjet za snažno provođenje politike za koju smo dobili povjerenje na izborima. Zato ono mora biti vidljivo, a tu vidljivost naročito je važno pokazati u ključnim točkama nacionalne politike. Nadalje, hrabro zastupanje politike Andreja Plenkovića i suvremenog HDZ-a rezultiralo je našom pobjedom na županijskim izborima i utvrđivanjem HDZ-ove pozicije u županiji. Uvjeren sam da je to slučaj i s ostalim županijskim organizacijama. Upravo takvo vođenje politike shvaćam kao osnovu djelovanja županijskih predsjednika. Otvoreno suprotstavljanje politici Zorana Milanovića i udružene oporbe također smatram obvezom županijskih predsjednika HDZ-a jer unisono djelovanje na razotkrivanju njegove štetotičinske politike mora biti ogledni primjer našeg zajedništva. Pri tome ne robujem privremenim koalicijskim odnosima u županiji i njezinim lokalnim jedinicama, nego uvijek jasno ističem našu poziciju i naglašavam po čemu se HDZ razlikuje od svih drugih. Također, sa županijske razine potrebno je više naglašavati povijesne uspjehe naše vlade.

Županijska organizacija Međimurske županije

Ljubomir Kolarek

Hrvatska demokratska zajednica Međimurske županije u specifičnoj je situaciji gdje se, na neki način, moramo što više postaviti i istaknuti poziciju onih koji djeluju za dobrobit Međimurske županije i njezinih žitelja, upravo preko programa i projekata koje provodi Vlada Republike Hrvatske na području županije. Trenutna lokalna vlast u Međimurskoj županiji upravo te projekte i programe koji doprinose jačanju standarda žitelja Međimurja pripisuje

sebi i tu je velika važnost našeg političkog angažmana. Dakle, moramo predstaviti Hrvatsku demokratsku zajednicu Međimurske županije kao predvodnika razvoja županije te tako itekako povećati postotak dobivenih glasova na sljedećim izborima.

Županijska organizacija Osječko-baranjske županije

Ivan Anušić

HDZ Osječko-baranjske županije posljednjih deset godina bilježi stabilno političko razdoblje, što je preduvjet za razvoj istoka Hrvatske. Županijska organizacija je dobro ustrojena i izvršno funkcionira zajedno s općinskim i gradskim organizacijama. Upravo su to prepoznali i stanovnici naše županije i honorirali u svim izbornim ciklusima. HDZ ima župana u drugom mandatu zaredom te nekoliko gradonačelnika, među kojima prvi put gradonačelnika Osijeka kao najvećega grada istoka Hrvatske, a povećao se i broj načelnika općina. Zajednički razvijamo projekte koji osnažuju područje županije osiguravajući nužnu infrastrukturu u poljoprivredi i gospodarstvu za daljnji razvoj, za poboljšanje demografske slike i boljih uvjeta života. Uključenost u nacionalnu politiku se očituje i u povijesnih osam saborskih mandata iz IV. izborne jedinice na prošlim parlamentarnim izborima, čime je HDZ Osječko-baranjske županije znatno doprinio izvrsnom rezultatu HDZ-a na nacionalnoj razini.

Županijska organizacija Požeško-slavonske županije

Antonija Jozić

U županiji u kojoj Hrvatska demokratska zajednica ima čast upravljati svim općinama i gradovima (kao i samom županijom) lokalni politički angažman kao i uključenost u nacionalnu politiku i više je nego očita. Doduše, naša je olakotna okolnost što sam osobno predsjednica Županijskog odbora HDZ-a Požeško-slavonske županije kao i članica nacionalnog Predsjedništva. S druge strane, teško je odrediti neku klasičnu granicu između lokalne i nacionalne politike jer su one toliko isprepletene i uspjeh HDZ-a na bilo kojoj razini u Hrvatskoj proizlazi iz zajedništva i suradnje na svim razinama vlasti što je, kao jedan od ključnih političkih okvira, uspostavio predsjednik stranke Andrej Plenković. Podsjetit ću da je upravo ova vlada uspostavila ovakav okvir dijaloga sa svim razinama vlasti u Hrvatskoj. Takav politički okvir itekako pridonosi razvoju države, ali i daljnjem razvoju demokracije u našem društvu.

Županijska organizacija Primorsko-goranske županije

Oleg Butković

Kao potpredsjednik i ministar u Vladi, a ujedno i kao potpredsjednik stranke te predsjednik županijske organizacije podržavam iniciranje ovakva pitanja jer se u svim tim ulogama nalazim u poziciji da određujem ispravan balans između zastupanja politike Vlade i predstavljanja aktualnih tema kao stranački dužnosnik. Koliko god to bilo slično i koliko se god temeljilo na i proizlazilo iz istoga programa, to ipak nije isto. Često razgovaramo o tome jer čvrsto i odrješito postavljanje prema agresivnoj i u mnogim pitanjima ujedinjenoj oporbi ponekad i nesvjesno ode u drugi plan u odnosu na obnašanje državnih dužnosti. To se naime događa kad se sva koncentracija usmjeri isključivo

na vlastitu županiju, a unutar županije na lokalne i infrastrukturne projekte. Bez jasne komunikacije i pristajanja uz stajališta stranke o temama koje svakoga tjedna obrađujemo na sjednicama šireg nacionalnog vodstva te bez angažiranijeg stranačkog sučeljavanja s uglavnom promašenim politikama oporbenih stranaka na nacionalnoj (i lokalnoj) razini rad naših teritorijalnih organizacija se umrtvljuje, a stranačko članstvo ne dobiva dovoljno motivirajućih poruka. U kombinaciji s ostvarivanjem krupnih nacionalnih ciljeva ulazak naših županijskih organizacija, posebice njihovih predsjednika, u ring s oporbom o nacionalnim, stranačkim i ideološkim temama apsolutni je prioritet u godini koja je pred nama.

Županijska organizacija Sisačko-moslavačke županije

Ivan Celjak

Sinergija županijske razine vlasti s nacionalnom razinom, tj. Vladom Republike Hrvatske iznimno je važna za realizaciju projekata na korist svih žitelja naše županije. Svi veliki infrastrukturni projekti, na koje se čekalo više desetljeća, realiziraju se sada, u mandatu ove vlade, koju vodi HDZ na čelu s Andrejom Plenkovićem. Aktivnost članova na terenu usmjerena je i nacionalnom politikom jer naši sugrađani su konkretni korisnici mjera i programa koje provodi Vlada Republike Hrvatske. U radu županijske organizacije konkretni prijedlozi jasno se predstavljaju i koordiniraju sa središnjicom, a kreirani su radi poboljšanja uvjeta života svih naših sugrađana.

Bez jasne komunikacije i pristajanja uz stajališta o temama koje svakoga tjedna obrađujemo na sjednicama šireg nacionalnog vodstva te bez angažiranijeg stranačkog sučeljavanja s uglavnom promašenim politikama oporbenih stranaka na nacionalnoj (i lokalnoj) razini rad naših teritorijalnih organizacija se umrtvljuje, a stranačko članstvo ne dobiva dovoljno motivirajućih poruka.

Županijska organizacija Splitsko-dalmatinske županije

Ante Sanader

Splitsko dalmatinska županija sastoji se od 55 jedinica lokalne samouprave, od kojih u 26 imamo načelnike odnosno gradonačelnike, a još u šest imamo predsjednika vijeća, odnosno na vlasti smo zajedno s koalicijskim partnerima. U županiji imamo župana iz redova HDZ-a, a zajedno s koalicijskim partnerima i većinu u skupštini te je politički rad obilježen vođenjem i koordinacijom koalicijske većine. Lokalni politički rad usmjeren je na stalnu koordinaciju sa svim temeljnim organizacijama stranke i našim zajednicama (i preko redovnog sastajanja i preko tiskovnih konferencija) te na političke tribine i humanitarne aktivnosti. Glavni akcenat u političkoj aktivnosti je na permanentnoj usmjerenosti na potporu te rad s gradovima i općinama gdje ne sudjelujemo u vlasti. Uključenost u nacionalnu politiku HDZ-a primarno se ogleda u participaciji naših članova i predstavnika u stranačkim tijelima na nacionalnoj razini kao i u radu u zajednicama na nacionalnoj razini. Aktivnost se posebno očituje u našoj participaciji u svim

aktivnostima koje provodi središnjica stranke. Zbog svega navedenoga, a shodno dobrim rezultatima anketa u županiji procjenjujem kako je naš politički rad uspješan.

Županijska organizacija Šibensko-kninske županije

Željko Burić

Politički angažman Županijske organizacije Šibensko-kninske županije usmjeren je na provođenje nacionalne političke premise HDZ-a u okolnostima koje zahtijevaju ustrajnost i dosljednost, ali i oprez i mudrost. U trenutku kad naši oponenti na lokalnoj poziciji politiku doživljavaju više kao kazališnu scenu na kojoj stvaraju predstave, a manje ili nikako kao priliku za rad na boljitku zajednice, ne želimo, figurativno kazano, biti statisti na istoj pozornici, u nekim slučajevima čak ni njihova publika. Tako se i ponašamo. Uvjereni smo da politika čija je osnovna svrha samo promocija glavnih i sporednih glumaca nije duga vijeka. U političkom pogledu smatramo korisnijim raditi na našem programu. On je temelj i kruna svega. S njim izlazimo pred birače. Pri tome imamo apsolutnu potporu središnjice Hrvatske demokratske zajednice. U isto vrijeme djelujemo i na razvojnim programima. Naši su planovi daljnjeg razvoja mnogobrojni i ambiciozni i, što je najvažnije, realni. Dapače, većina ih je, uz podršku naših ministarstava i Vlade Republike Hrvatske te fondova Europske unije, već uspješno pokrenuta.

Županijska organizacija Varaždinske županije

Anđelko Stričak

Županijski odbor HDZ-a Varaždinske županije u proteklih desetak godina u svakom izbornom ciklusu ostvaruje sve bolje rezultate. Tako na parlamentarnim izborima 2011. godine ne osvajamo nijedno zastupničko mjesto, 2015. jedno, 2016. dva, a 2020. tri. Na lokalnim izborima 2021. nakon punih dvadeset godina osvajamo poziciju župana i predsjednika skupštine. Sve to ne bi bilo moguće bez sinergije, tj. dobre “uštimanosti” lokalne, županijske i nacionalne razine. Smatram da je politika koju zagovara stranački vrh na čelu sa predsjednikom Plenkovićem, a to je doslovno briga za svaku osobu, njezin standard, sigurnost... i kod nas naišla na plodno tlo. O tome nam najbolje govore izborni rezultati.

Uvjereni smo da politika čija je osnovna svrha samo promocija glavnih i sporednih glumaca nije duga vijeka. U političkom pogledu smatramo korisnijim raditi na našem programu. On je temelj i kruna svega. S njim izlazimo pred birače.

Županijska organizacija Virovitičko-podravske županije

Igor Andrović

HDZ je vodeća stranka u županiji i trenutno nema ozbiljne političke konkurencije, o čemu svjedoče i izborni rezultati njezinih članova kao kandidata za funkcije svih razina mjesne, lokalne i područne samouprave te postignuti re-

zultati na izborima za Hrvatski sabor, predsjednika Republike Hrvatske i parlament EU-a. Bitno je održavanje redovnih sastanaka Županijskog odbora na kojima se članove upoznaje s radom Vlade, kao i sa zaključcima koji se donose na nacionalnom predsjedništvu. Članovi Županijskoga odbora ujedno su i lokalni dužnosnici i predsjednici gradskih i općinskih organizacija koji te informacije prenose dalje na lokalnu razinu. Takav način informiranja ide i u suprotnome smjeru, dakle svi zaključci s općinskih i gradskih odbora dolaze do županijskoga odbora te se dalje po potrebi transferiraju do nacionalnog predsjedništva te na taj način, kao član nacionalnog predsjedništva, mogu aktivno sudjelovati u kreiranju budućih odluka najviših tijela stranke, ali i predlagati mjere i aktivnosti koje su u interesu najšireg članstva i lokalnih organizacija HDZ-a.

Dužnost regionalne i lokalne razine je osluškivati bilo birača, selektirati kvalitetne kadrove i ostati spona vodstva stranke i svake lokalne sredine, a posredno i svakoga člana, simpatizera i birača.

Županijska organizacija Vukovarsko-srijemske županije

Mario Banožić

Ocjenjujem da je Županijski odbor HDZ-a gotovo u cijelosti uključen u nacionalnu politiku HDZ-a. To proizlazi iz redovnog održavanja sjednica Županijskog odbora na kojima je uvijek jedna od točaka dnevnog reda i aktualna politička situacija i na kojima uvijek dolazi do dvosmjerne razmjene informacija. Na sjednicama Županijskog odbora konstantno se naglašava važnost suradnje u vertikali nacionalne i lokalne politike. Međutim, ne bježim od toga da postoje i neki problemi. Kako je svima poznato, dobar dio lokalnih čelnika Domovinskog pokreta uspio je prije izlaska iz HDZ-a načiniti razdor u stranci, a i njihov sadašnji politički rad je destruktivan. Ali, sve to uspijevamo svladati i zadržati povjerenje birača. Ističem još jednom važnost suradnje s nacionalnom razinom HDZ-a te važnost zajedništva, uvažavanja i pripadnosti istoj obitelji.

Županijska organizacija Zadarske županije

Božidar Kalmeta

Dugo sam predsjednik Županijske organizacije i moram kazati da veza između vodstva stranke i županijske razine nikada nije bila brža i preciznija. Sve informacije o politikama, projektima i ostalim aktivnostima dobivamo u realnom vremenu s mogućnošću reagiranja i sudjelovanja u njihovu kreiranju. Komunicira se brzo i dvosmjerno, što je presudno za uspješan rad na terenu. Rad Vlade u iznimno teškim okolnostima, mjere koje doživljavaju visok stupanj prihvaćenosti od građana i nacionalni rejting stranke čine s jedne strane naš posao nikad lakšim, ali s druge nam stavljaju dodatnu odgovornost. Brojke, rezultati i činjenice u politici ne govore same za sebe, već ih je potrebno redovito prezentirati i stavljati u lokalni kontekst. U tom dijelu mi u županijskim odborima trebamo pojačati djelovanje. HDZ nema ozbiljnu konkurenciju. Činjenica je da se Hrvatska u proteklih sedam godina vodstva HDZ-a nalazi na najboljoj gospodarskoj i vanjskopolitičkoj poziciji u svojoj povijesti, no rast populizma, inflacija destruktivnih političara kao i javni prostor koji svakodnevno dobivaju

moraju nas držati na oprezu i motivirati da neprekidno evoluiramo i u politikama i u njihovoj prezentaciji. Dužnost regionalne i lokalne razine je osluškivati bilo birača, selektirati kvalitetne kadrove i ostati spona vodstva stranke i svake lokalne sredine, a posredno i svakoga člana, simpatizera i birača.

Županijska organizacija Zagrebačke županije

Željko Turk

Smatram da najrelevantniju ocjenu rada daju birači, a HDZ Zagrebačke županije ostvaruje dobre izborne rezultate. Oni proizlaze upravo iz snažnog političkog angažmana, počevši od ustroja gradskih i općinskih organizacija, čiji vrijedni ljudi svojim svakodnevnim radom doprinose stabilnosti i jedinstvu stranke. Kao članovi Predsjedništva HDZ-a kolega Krešimir Ačkar i ja izravno smo uključeni u nacionalnu politiku stranke te kao poveznica između najviše i najniže razine u stranačkoj organizaciji tu politiku i provodimo. Naravno da se uvijek može i treba bolje, pa u iščekivanju novih izazova koji su pred nama, ponajprije na županijskoj razini, intenzivno radimo na jačanju svojih politika i podizanju operativnosti naših organizacija. Već je dobro poznato da HDZ ima poteškoća samo kad počne sumnjati u sebe, ali mi znamo čemu stremimo i kamo idemo, zbog čega ćemo svoju lidersku ulogu zadržati, a vjerujem i ojačati.

Gradska organizacija Grada Zagreba

Mislav Herman

Politički angažman Gradske organizacije HDZ-a Grada Zagreba s obzirom na uključenost u nacionalnu politiku ocjenjujem konkretnim i sadržajnim. Naše političko djelovanje se vodi temeljnom mišlju da se pravo liderstvo pokazuje na svim razinama vlasti i to ponajviše sinergijom ili zajedničkim djelovanjem. Od nacionalne i lokalne razine preko pozicioniranja na razini EU-a do međunarodne razine, samo stalnim dijalogom i dijeljenjem informacija možemo biti uspješni i prepoznati kod građana. Naravno da je jedan od ključnih strateških ciljeva HDZ-a kao moderne i narodne političke stranke ravnomjeran regionalni razvoj i konkurentnost Hrvatske preko demografskog jačanja općina, gradova i županija. Ali još jednom ponavljam: jak Zagreb je zalog i jake Hrvatske. Interes građana Zagreba nam je važniji nego činjenica da je trenutna gradska vlast nedovoljno sposobna za ovakve izazove. U svojem političkom djelovanju uvijek nastojimo podržavati projekte u općem interesu građana vodeći se načelima da je preduvjet uspjeha lokalne sredine i lokalne organizacije stranke kvalitetna suradnja s nacionalnom razinom u planiranju razvojnih projekata koji donose dobrobit cijelome društvu.

Aktualno: Vlada

Četvrti paket mjera pomoći

Financijska snaga države omogućila je nastavak politike pomoći građanima, društvu i ekonomiji

Uredništvo

Posljednjih nekoliko godina većini domaćih komentatora i analitičara svake vrste gotovo u potpunosti iz vidokrug bježi iznimno važna tema državnog intervencionizma financijske prirode. Nema, naime, nikakve sumnje da svjedočimo iznimno visokim transferima milijarda eura iz državnoga proračuna na račune građana, poslovnih i javnih subjekata, civilnih organizacija i sl. Štoviše, takvi trendovi dominiraju i u najvećem dijelu Europske unije.

Politika državnog intervencionizma financijske prirode uglavnom je strana ideologiji i programu političkih stranaka orijentiranih ka slobodnom tržišnom modelu, uključujući ovdje i one istodobno više usmjerene i na ciljeve socijalne pravednosti i sl. U red takvih ulazi HDZ. Pretjerane i sveobuhvatne intervencije u društvo (financijske, administrativne ili druge) sputavaju razvoj samosvijesti građana te priječe osobno preuzimanje odgovornosti. Preširoka ruka države iznimno je rijetko dobro rješenje.

Međutim, istovremeno je jedna od prvih dužnosti države i zaštita građana u teškim trenucima, što razumljivo, uvjetuje ili čini nužnom njezine intervencije. Strateški smjer HDZ-a (kako je određen u programu „HDZ i Hrvatska u četvrtom desetljeću samostalnosti“) oko ovoga ne dopušta nikakve dileme pa je tako navedeno: „HDZ smatra da je država dužna štititi sve svoje građane, a naročito one najranjivije. Posebno u vremenima ratova, pandemija, prirodnih katastrofa, kriza i drugih nestabilnosti. Učinkovita zaštita tada podrazumijeva i legitimnu intervenciju države u gospodarstvo, ponajprije radi očuvanja radnih mjesta i sprječavanja stečaja.“. Dakle, aktualni trenutak Europe i svijeta, u prvome redu gospodarska i energetska kriza nastale zbog pandemije i ruske agresije na Ukrajinu, imperativno zahtijevaju (novo) posezanje države za intervencijom.

Upravo takvom, legitimnom obliku državnog intervencionizma usmjerenom ka zaštiti najranjivijih te očuvanju socijalne i gospodarske stabilnosti Hrvatskoj svjedočili smo sredinom ožujka ove godine. Tada je naime Vlada Republike Hrvatske predstavila „Četvrti paket mjera za zaštitu kućanstava i gospodarstva od rasta cijena“, odnosno novi financijski transfer koji ima cilj ublažiti učinak rasta cijena energije, zaštititi građane i druge dionike društva od inflacije te pružiti i druge vrste pomoći (potpore i poticaji).

Posljednji (četvrti) paket mjera pomoći težak je vrtoglavih 1,697 milijarda eura (ili 12,7 milijarda kuna) i

usporediv je jedino s iznosom pomoći u vrijeme bujanja pandemije (od proljeća 2020. Vlada je za to utrošila 1,6 milijarda eura). Sveukupno gledajući, Vlada je od 2020. do danas prema građanima, poslovnim subjektima i institucijama transferirala golemih 6,8 milijarda eura, što je, naravno, još jedno svjedočanstvo teškoća s kojima se Hrvatska suočava posljednjih godina. Ali i potvrda uspješne stabilizacije državnih financija u posljednjih sedam godina.

Prostor nam ne dopušta opširan komentar četvrtoga paketa pomoći pa ćemo se osvrnuti samo na najvažnije elemente (donosimo nekoliko grafičkih prikaza s konkretnim podacima, a naši čitatelji mogu sve detalje doznati na Vladinim mrežnim stranicama).

Najveći je dio pomoći predviđen za zadržavanje cijena energije (ukupno 1,18 milijarda eura). To znači da će hrvatski građani, tj. kućanstva i dalje plaćati relativno nisku cijenu električne energije, što doista treba ocijeniti iznimnim postignućem. Primjerice, megavatsat na razini EU-a iznosi 175 eura, u Pragu 234, Ljubljani 96, dok će se u Zagrebu do kraja rujna plaćati 62 eura. Ista cijena ostaje i za čitav javni i neprofitni sektor. Svi vrtići, škole, muzeji, bolnice, ali i sve jedinice lokalne i regionalne samouprave u Hrvatskoj plaćat će (kako uostalom čine već više od godine) cijenu megavatsata električne energije više od tri puta manje nego u Grčkoj, Portugalu i Irskoj. Nastavlja se i zadržavanje društveno prihvatljive cijene plina. U nepune dvije godine (od lipnja 2021.) u EU-u plin je poskupio 92 %, a u Hrvatskoj svega 13 %.

Kako i treba biti, i u ovom paketu pomoći Vlada je poseban prostor posvetila umirovljenicima s najnižim mirovinama. Tako će svi umirovljenici s mirovinama do 610 eura dobiti jednokratnu socijalnu naknadu, pri čemu najvišu oni s mirovinama do 260 eura (160 eura). Ukupna je vrijednost ove mjere 64 milijuna eura. Uvedena je i jednokratna novčana naknada za kategoriju „ugroženih kupaca energenata, primatelja doplatka za pomoć i njegu, nezaposlenih branitelja i nezaposlenih civilnih stradalnika Domovinskog rata“. Iznosi 150 eura, a obuhvatit će oko 167 000 osoba. Druge nezaposlene osobe također će dobiti 100 eura jednokratne novčane naknade.

Još jednom treba naglasiti da nastavak ovako ekstenzivne politike pomoći ne bi bio moguć bez stabilizacije državnih financija. Nakon privremenog rasta zbog pandemije državni je dug ponovno u silaznoj putanji pa sada iznosi manje od 70 % BDP-a, a deficit državnoga proračuna vraćen je okvir od 3 %. Sve su to, naravno, izvrsni rezultati koji snažno upućuju na zaključak da je Hrvatska na dobrom putu da uspješno prebrodi aktualne izazove.

Vladin odgovor na globalnu energetska krizu i inflaciju

1. Ublaženo je poskupljenje energenata
2. Građani i gospodarstvo zaštićeni su od inflacije
3. Uvedene su potpore i poticaji

Da bi se ublažilo poskupljenje energenata, predviđena je ukupno

1,18 milijarda eura
(8,9 milijarda kuna)

od toga
za električnu energiju

596 milijuna eura
(4,49 milijarde kuna)

za plin
150 milijuna eura
(1,13 milijarda kuna)

Uvedene su porezne olakšice za ogrjevne energente od ukupno

35 milijuna eura
(263,7 milijuna kuna)

Trošarine na gorivo smanjene su za

133 milijuna eura
(1 milijardu kuna)

Za ograničenje cijene toplinske energije predviđeno je

267 milijuna eura
(2 milijarde kuna)

Za primatelje dječjeg doplatka predviđena je potpora od ukupno

9 milijuna eura
(67,8 milijuna kuna)

Potpora prerađivačima drva i proizvođačima namještaja iznosi ukupno

4 milijuna eura
(301 milijun kuna)

Za zaštitu od inflacije predviđeno je ukupno

169 milijuna eura
(1,27 milijarde kuna)

Za studente je predviđena potpora od ukupno

8 milijuna eura
(60,3 milijuna kuna)

Potpora za energetske učinkovitost zgrada i obnovljivih izvora energije iznosi ukupno

291 milijun eura
(2,19 milijarde kuna)

Za umirovljenike je predviđena potpora od ukupno

75 milijuna eura
(565 milijuna kuna)

Na ime pomoći u obliku potpora i poticaja predviđeno je ukupno

347 milijuna eura
(2,64 milijarde kuna)

Ukupna vrijednost četvrtog paketa mjera

1,7 milijarda eura
(12,7 milijarda kuna) za građane, ustanove i poduzeća:

- **1,18 milijarda eura** (8,89 milijarda kuna) za ublažavanje poskupljenja energenata
- **169 milijuna eura** (1,27 milijarda kuna) za zaštitu od inflacije
- **347 milijuna eura** (2,6 milijarde kuna) za posebne potpore i poticaje

Predviđene su naknade za energetske troškove od ukupno

40 milijuna eura
(301,4 milijuna kuna)

Potpora za održivost domaćega javnog prijevoza iznosi

11 milijuna eura
(80,2 milijuna kuna)

Dosadašnji paketi mjera

5,1 milijarda eura (384 milijarde kuna)

1. Pandemijska: **1,6 milijarda eura** (12 milijarda kuna) od proljeća 2020.

2. Energetska kriza i inflacija:

- **663 milijuna eura** (4,99 milijarde kuna), proljeće 2022.
- **2,8 milijardi eura** (21,62 milijarda kuna), jesen 2022.
- **95 milijuna eura** (715,78 milijuna kuna), zima 2022.

Predviđene naknade u sustavu socijalne skrbi i potpora nezaposlenim braniteljima iznose ukupno

35 milijuna eura
(263,7 milijuna kuna)

Potpora poljoprivrednicima i ribarima iznosi ukupno

41 milijun eura
(309 milijuna kuna)

Aktualno: Ekonomija

Državne obveznice

Novi korak u smjeru dobre sinergije gospodarstva i građana

Petar Šimić

Petar Šimić izabran je u travnju 2022. na mjesto predsjednika Zajednice poduzetnika i obrtnika HDZ-a. Osnivač je i vlasnik jedne od vodećih europskih tvrtki za proizvodnju dekorativnih panela za ulazna vrata Grad-Export Vinkovci. Osnivač je HDZ-a u Vinkovcima i hrvatski branitelj. Za naš je časopis napisao sljedeće rečenice.

Koliko god se oporba trudila minimalizirati poteze Vlade Republike Hrvatske, čitateljima još jednom naglašavam nesumnjive uspjehe koje priznaju svi domaći gospodarski čimbenici.

Redom: Vlada je pravovremenom intervencijom (subvencije plaća) u vrijeme pandemije bolesti COVID-19 spasila više od 800 000 radnih mjesta; Vlada je u vrijeme krize pomogla gospodarstvu, javnom sektoru i građanima izravnim transferom četiri milijarde eura kako bi održala prihvatljivu cijenu struje, plina i naftnih derivata i Vlada je zamrzavanjem cijena devet najvažnijih prehrambenih namirnica i zaštitila najugroženije kategorije građana. Premda bih mogao nabrojati još mnogo toga, namjera mi je opširnije se zadržati na najnovijem potezu Vlade. Radi se o aktualnom plasiranju državnih (često ih zovu i narodne) obveznica.

Nov i izvrstan model

Prvi put od hrvatske samostalnosti Vlada Republike Hrvatske ponudila je državne obveznice građanima. Odmah na početku treba istaknuti da se tako Hrvatska smjestila u gornju polovicu europskih zemalja po visini kamate prinosa na državne obveznice koju nudi građanima. Gledajući dakle s pozicije građana, koristi ovakva ulaganja su višestruke. Prije svega to su više kamate koje će građani ostvariti u odnosu na trenutnu štednju u bankama. Ilustracije radi, na državnim obveznicama građani će ostvariti kamatu od 3,65 %, dok ona na bankovnu štednju iznosi tek minornih 0,28 %. Nadalje, državne obveznice kao oblik ulaganja imaju posebno nisku rizičnost investiranja, što ih

Foto: Emica Elvedi / PIXSELL

čini sigurnim alatom za oplemenjivanje štednje ili raspoloživih sredstava građana. Valja spomenuti da su državne obveznice najsigurniji vrijednosni papir u čitavom domaćem financijskom sustavu.

Odmah na početku treba istaknuti činjenicu da se tako Hrvatska smjestila u gornju polovicu europskih zemalja po visini kamate prinosa na državne obveznice koju nudi građanima. Gledajući dakle s pozicije građana, koristi ovakva ulaganja su višestruke.

Ovaj model definitivno je i izvrsna politička poruka kako država na financijskom tržištu sinergijski s građanima ojačava gospodarstvo. Ovakvim pristupom se umjesto na stranome tržištu država zadužuje kod građana, a građani koji ulažu i dobivaju kamate na ovakav način ulaganja, a imajući u vidu i da je prihod od kamata na državne obveznice neoporeziv, potrošit će ih u Hrvatskoj. Time se potiče brži rast BDP-a. Dakle, potiče se i gospodarska aktivnost koja nam je iznimno važna u ovim vremenima globalne krize. Ovakvim modelom potiče se i stvaranje baze novih investitora.

Iskazani interes za kupnju državnih obveznica nadmašio je sva očekivanja, i on je dokaz da građani vjeruju Vladi, premijeru Andreju Plenkoviću i resornome ministru Marku Primorcu, što je znak dobrog vođenja javnih finan-

cija. Navedeno su višestruko potvrdile sve relevantne rejting-agencije.

U trenutku pisanja ovoga teksta (drugi tjedan ožujka 2023.) građani su uplatili 1.335 milijarda eura uz kamatu od 3,65 % i time očuvali vrijednost svoje uštede. Prihod građana od kamata u dvije godine depozita iznositi će minimalno 48 727 500 eura, koji uz glavnice ostaju u Hrvatskoj. Institucionalnim ulagačima omogućen je upis 514 milijuna eura. Veliki institucionalni investitori su fondovi, banke, osiguravajuća društva koja su do sada hrvatskim novcem kupovali državne obveznice te tako ostvarivali znatnu dobit.

Iskazani interes za kupnju državnih obveznica nadmašio je sva očekivanja, i on je dokaz da građani vjeruju Vladi, premijeru Andreju Plenkoviću i resornom ministru Marku Primorcu što je znak dobrog vođenja javnih financija. Navedeno su višestruko potvrdile sve relevantne rejting-agencije.

Potencijal od 35 milijarda eura koje hrvatski građani drže u bankama i minimalno pet milijarda eura „u čarapama“ (izvor: Hrvatska narodna banka, 2022.) sinergijom djelovanja Vlade i građana na tržištu kapitala nesumnjivo će, dakle, omogućiti još brži razvoj i jačanje životnoga standarda u Hrvatskoj.

Aktualno: Cestogradnja

Renesansa prometne infrastrukture u Hrvatskoj

Foto: Davor Javorović / PIXSELL

Uredništvo

Premda bi se moglo učiniti da aktualne sigurnosne i energetske poteškoće sprečavaju Vladu u još jednom iznimno važnom vidu pozitivnog državnog intervencionizma – izgradnji prometne infrastrukture – zapravo svjedočimo pravoj renesansi cestogradnje, mostogradnje i sličnoga u Hrvatskoj. Jednostavno, gradi se konstantno i svugdje, od Baranje, Maclja i Siska do Novog Vinodolskog i Pelješa. Trenutno, naime, mjerodavno Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture koordinira projektima prometne

infrastrukture vrijednima više od četiri milijarde eura. O jedinstvenom projektu cestovnog povezivanja Dubrovnika i okolice s ostatkom Hrvatske već smo pisali, a jednako važan projekt izgradnje autoceste Zagreb – Sisak u punom je jeku te je kraj radova najavljen za proljeće 2024. Zato ćemo se nešto opsežnije zadržati na dvama aktualnim postignućima.

Prvi je projekt gradnje dionice autoceste prema Mađarskoj od Manastira do mosta Halasica. Dionica je završena u prosincu prošle godine, čime je prostor Baranje u potpunosti integriran u prometnu infrastrukturu Hrvatske. Valja još izgraditi svega pet kilometara do granice s Mađarskom pa će hrvatski dio europskog prometnog koridora

„5c“ biti u cijelosti završen. Početkom su ožujka 2023. pak konačno spojena dva kraka Omiškog mosta. Most je ukupne duljine 224,45 metara i predstavlja najvažniji dio omiške obilaznice. Kad se dovrši izgradnja pristupnih cesta, projekt će biti u potpunosti dovršen.

Koristi koje ovi projekti donose nemjerljive su i gotovo da ih nije potrebno posebno napominjati. Omiški most donosi olakšanje prometovanja u tom dijelu Dalmacije, što je, naravno, iznimno važno za predstojeću turističku sezonu. S druge strane, integracija Baranje u sada *de facto* najvažniji sjevernohrvatski prometni pravac znači i konačno spajanje ovoga dijela hrvatskog prostora sa srednjom Europom.

Foto: Matko Begović / PIXSELL

Intervju: Novi ministar Šime Erlić

Naša vlada suvereno modernizira Hrvatsku

Šime Erlić rođen je 22. svibnja 1985. u Zadru. U tom je gradu i politički stasao pa je, uz klasične stranačke dužnosti u gradskoj organizaciji HDZ-a, bio i gradski pročelnik za europske fondove. Gotovo tri godine (2020. – 2023.) bio je državni tajnik za strateško planiranje i koordinaciju fondova Europske unije, a potom je postao ministrom regionalnoga razloga i fondova Europske unije.

Intervjuirao: Ivan Pnjak

Vaša prethodna politička i dužnosnička karijera nije nepoznata, ali ministarska funkcija snažan je iskorak u svijet nacionalne politike. Što Vas je u odluci najviše motiviralo?

Prije svega, iznimna mi je čast biti ministar u vladi Andreja Plenkovića. Ova je vlada zaslužna za strateška državna postignuća i ako mogu pomoći njezinim daljnjim uspjesima, smatram da je moja dužnost dati svoj doprinos. Osobno sam motiviran da sva svoja znanja i iskustva u području regionalnoga razvoja i europskih fondova prenesem na rad resornoga ministarstva.

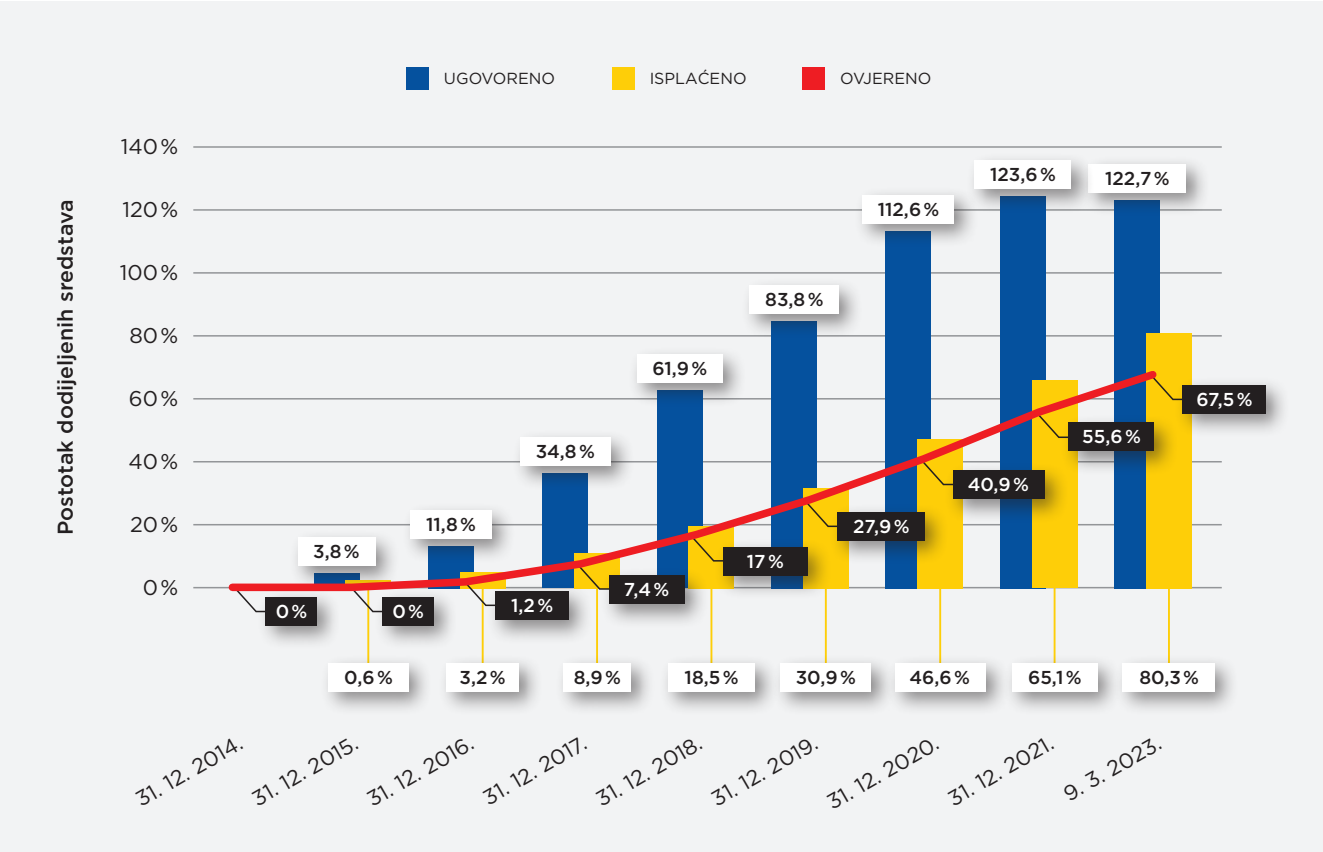
Zapravo, rijetke su prilike da znanja, iskustva i naučene lekcije u svom poslu možeš iskoristiti kako bi unaprijedio sustav i kako bi Hrvatska svakim danom bila sve bolja. Ja sam tu priliku dobio i za mene ona ne predstavlja samo profesionalni izazov nego i veliko poštovanje prema našoj domovini. Služiti građanima i raditi za dobrobit naše zemlje dužnost je i čast, ali, naravno, nosi i najveću odgovornost.

Dakle, da se tako izrazim, mi vozimo brže na pogon europskih fondova, a očekuje se da će novo financijsko sedmogodišnje razdoblje imati još bolje rezultate i još efikasniji učinak na našu ekonomiju.

Idemo po redu. Europski fondovi vjerojatno su temeljni operativni mehanizam Europske unije namijenjen sustizanju najbogatijih država članica. Kako i koliko brzo ih, dakle, sustižemo?

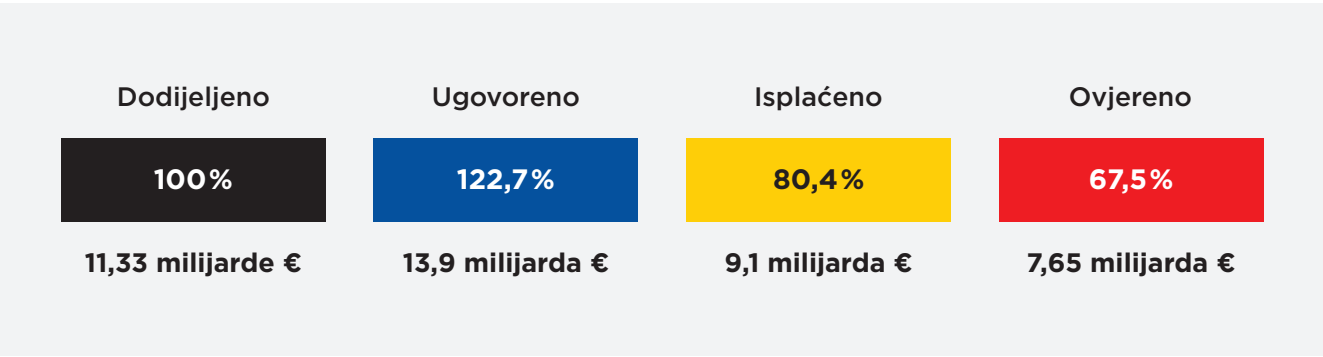
Hrvatska uz pomoć fondova Europske unije snažno grabi naprijed i sustiže najrazvijenije zemlje članice. O tome najbolje svjedoči podatak iz izvješća o koheziji koji kaže da je naš BDP danas 5 % veći nego što bi bio da se nismo koristili europskim fondovima. A, napominjem, ko-

Kretanje stupnja iskorištenosti sredstava iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova 2014. – 2020.

Razlika između sredstava uplaćenih iz proračuna Europske unije u hrvatski proračun i sredstava uplaćenih iz hrvatskog proračuna u proračun Europske unije iznosi **10,56 milijarda eura u korist hrvatskog proračuna**, a od toga se 2,22 milijarde odnose na nacionalni program oporavka i otpornosti. (Izvor: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije.)

Ukupna apsorpcija sredstava iz europskih fondova na dan 9. ožujka 2023.

ristimo ih tek jednu financijsko razdoblje i to je naša tek prva cjelovita omotnica od ulaska u Europsku uniju. Ta su nam sredstva pomogla da u kraćem vremenskom periodu napravimo ono za što bi nam inače samostalnim resursima trebalo nekoliko desetljeća. Dakle, da se tako izrazim, mi vozimo brže na pogon europskih fondova (vidi dijagrame 1 i 2), a očekuje se da će novo financijsko sedmogodišnje razdoblje imati još bolje rezultate i još efikasniji učinak na našu ekonomiju.

Inače, ova je godina iz aspekta provedbe europskih fondova posebno intenzivna. Bit će ključna ne samo zbog završavanja projekata iz prethodne perspektive već i zbog zamaha koji se očekuje otvaranjem natječaja novoga financijskog razdoblja i početka novoga ciklusa investicija. Hrvatska do kraja 2029. u svim dostupnim fondovima Europske unije ima na raspolaganju nikad veća sredstva, čak 25 milijarda eura, a to je iznimna prilika za naše gospodarstvo i za sve segmente društva.

Foto: Patrik Macek / PIXSELL

Uvjeran sam da se ove funkcije ne biste prihvatili ako nemate plan kako da najrazvijenije članice sustižemo još brže. Stoga, s kojim se poteškoćama Hrvatska trenutno najviše susreće i kako ih otkloniti?

Imam plan i jasnu viziju kako ćemo to postići. Najveća snaga svakoga sustava su ljudi i samo učinkovito upravljanje ljudskim kapacitetima daje uspješne rezultate. Naravno, materijalni i financijski resursi preduvjet su rada svake organizacije, ali prava vrijednost su ljudi. Trajno se moramo brinuti da sva tijela u sustavu provedbe europskih fondova, kao i općine, gradovi, županije i ostali koji provode projekte, budu dostatno kapacitirani.

Zato je jedan od mojih najvažnijih ciljeva ojačati ključna tijela u sustavu jer to je jedini put za ubrzanje apsorpcije. To ćemo postići tako da reorganizacijom poslovanja omogućimo ne samo povećanje broja onih koji rade na europskim fondovima nego i da stručnim educiranjem svakog zaposlenika stvorimo visokospecijalizirani kadar.

Provedba EU fondova dinamičan je proces koji iziskuje kontinuirano usavršavanje i praćenje relevantnih informacija, propisa i prakse i upravo su to najvažnija „sredstva“ za rad u ovome poslu. Paralelno, koliko je to moguće, pojednostavljujemo neka kompleksna pravila i radimo na tome da i korisnici shvate kako ona, doduše, u velikoj mjeri moraju biti takva jer jamče transparentnost trošenja sredstava, a to nam je svima u interesu. Zato radimo na unaprjeđenju procedura i otklanjanju uskih grla.

Važna je sastavnica Vaše nove dužnosti i regionalni razvoj. Nije, naravno, tajna ako zaključimo da u Hrvatskoj rastu unutarnje razlike. Je li stoga vrijeme za, primjerice, nadogradnju Projekta Slavonija, Baranja i Srijem te kako stvari stoje s Banovinom i Likom?

Činjenica je da regionalne razlike postoje, no Vlada čini sve da se svakim danom životni uvjeti u manje razvijenim

područjima unaprijede. U programu Vlade jasno je istaknuto kako moramo usmjeriti svoje potpore prema Slavoniji, Baranji i Srijemu, Dalmatinskoj zagori, Lici, Gorskom kotaru, Banovini. To su područja koja su demografski i na druge načine posebno ugrožena, pa smo za njih pronašli rješenja i u ulaganjima financiranim nacionalnim sredstvima, ali i preciznijim usmjeravanjem europskih fondova.

Hrvatska do kraja 2029. u svim dostupnim fondovima Europske unije ima na raspolaganju nikad veća sredstva, čak 25 milijarda eura, a to je iznimna prilika za naše gospodarstvo i za sve segmente društva.

Tako imamo posebne financijske mehanizme za potpomognuta i brdsko-planinska područja te za otoke. Proširenjem instrumenta teritorijalnih ulaganja na sva županijska urbana središta, što će se kapilarno prenijeti i na manje lokalne jedinice, znatno smo osnažili urbanu politiku. Činimo sve da s državne razine osiguramo svu dostupnu financijsku i stručnu pomoć jedinicama lokalne i regionalne samouprave kako bi maksimalno povukle sva raspoloživa sredstva. S druge strane, iznimno je važno da na sve načine podupremo privatni sektor, koji je generator gospodarskoga rasta. Europska sredstva iz novog financijskog razdoblja u velikoj su mjeri namijenjena prelasku na digitalno, zeleno i održivo gospodarstvo, koje će upravo najmanje razvijenim sredinama donijeti najveće koristi.

Postizanje regionalne ravnoteže velik je izazov, no ispunjenje tog cilja doprinosi nacionalnoj stabilnosti i ot-

pornosti na buduće globalne krize za koje moramo biti spremni. Nastavkom pametnih politika vjerujem da ćemo u narednome periodu postići da Hrvatska bude u najvećoj mogućoj mjeri ravnomjerno razvijena, a osobito u na energetici i poljoprivredno-prehrambenoj industriji.

Naravno, na kraju stranačka politika. Dolazite iz Zadra, a tamo – kako mi se čini – HDZ-u najviše prijete raznolike ad hoc političke platforme i nezavisne liste. Kako im najbolje odgovoriti?

HDZ je u Zadru uvijek znao ponuditi ono što su građani prepoznavali kao najbolji smjer za osiguranje kvalitetnih životnih uvjeta. I danas je HDZ jedina ozbiljna stranka u Zadru koja ima program, organizaciju i ljude za osiguranje nastavka razvoja grada. Ostale političke opcije i trend nezavisnih lista, koji je danas svugdje prisutan, demonstrirali su nestabilnost i nesigurnost i time pokazali da nemaju kapacitet održivog političkog djelovanja.

S druge strane, zadarski HDZ nepobitnim je činjenicama pokazao učinke svojega upravljanja. Izgrađena je autocesta s dva izlaza, brza spojna cesta, Luka Gaženica, a posebno su razvijeni zadarski aerodrom, sveučilište, bolnica te je unaprijeđena vodna aglomeracija. Također, zahvaljujući našim stručnim kapacitetima, povukli smo značajne iznose europskih fondova i time osigurali nikad veće investicije, poput zadarske rive, gradskih palača, uređenja bedema, izgradnje poduzetničkih inkubatora i skorog dovršetka gospodarske zone Crno.

Zadnja tri desetljeća Zadar je, ukupno gledajući, bio jedan od gradova predvodnika razvoja u Hrvatskoj. Generator političke stabilnosti koja je preduvjet razvoja bio je i ostao HDZ. Nije dobro da se to danas dovodi u pitanje i da Zadru prijete neizvjesnost. Zato je važan nastavak razvoja i korištenje nikad većih prilika koje danas nude europski fondovi, a to u Zadru može osigurati jedino HDZ.

Intervju: Novi ministar Branko Bačić

Pronašli smo pravu dinamiku obnove

Inženjer geodezije, hrvatski branitelj i (naravno) političar Branko Bačić izvrsno je poznat (i prepoznat) unutar naše stranke. Trenutno je potpredsjednik HDZ-a, a odnedavno je ponovno i član Vlade Republike Hrvatske. Na dužnosti je, naime, potpredsjednika Vlade i ministra prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine.

Intervjuirao: Ivan Pnjak

Na početku moramo biti krajnje izravni. Zašto se čovjek koji je postao sinonim za suvereno upravljanje parlamentarnom većinom odlučio za povratak u Vladu?

Obnova javnih i privatnih zgrada oštećenih u potresu jedan je od strateških prioriteta Vlade Republike Hrvatske u ovome trenutku, stoga se ovom prilikom zahvaljujem premijeru Andreju Plenkoviću koji mi je ukazao povjerenje za ovu iznimno važnu i odgovornu funkciju. Nadam se da ću prvenstveno svojim radom i dosadašnjim iskustvom opravdati dano mi povjerenje.

Na odgovornoj ste dužnosti ministra prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine već gotovo dva mjeseca. Zato: definirajte nam tri najveća trenutna problema u provedbi obnove?

Rekao bih da je dinamika obnove, preko koje se ujedno i gleda sama uspješnost obnove, zasigurno bila ovisna o nizu faktora. Prvenstveno se zakonski okvir, koji je bio donesen i u nekoliko navrata mijenjan, pokazao slabom karikom u provedbi. Ujedno, odgovornost podijeljena na tri tijela nadležna za obnovu zasigurno je dodatno otežala samu provedbu. Idući ali ne manje važan element je provedba postupka nabave, koja za organiziranu (tj. državnu) obnovu nerijetko bude komplicirana i dugotrajna. Ako tomu pridodate rast cijena građevinskog materijala i usluga izazvanih poremećajem na tržištu i globalnom krizom, došli smo do situacije da je bilo nužno napraviti zaokret.

Kako ih planirate riješiti?

Novim Zakonom o obnovi zgrada oštećenih potresom, koji je na snazi od 23. veljače 2023., objedinili smo Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje i Fond za obnovu unutar mjerodavnog ministarstva, rekonstruirali smo model obnove, poboljšali model samoobnove tako da će se zainteresiranima u startu osigurati sva sredstva za obnovu ili gradnju njihove kuće, smanjili smo dokumentaciju, a samim time i broj sudionika u procesu obnove. Vjerujem da ćemo s izmjenama regulatornog okvira,

a u suradnji sa svim odgovornim dionicima ovog procesa, ubrzo vidjeti i prve rezultate na terenu.

Osigurano je više od milijarde eura iz europskoga Fonda solidarnosti, 789,7 milijuna eura iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti te zajam Svjetske banke u iznosu od 200 milijuna američkih dolara za sanaciju zgrada javne namjene i infrastrukture.

Prioritet Ministarstva je, naravno, zbrinjavanje građana smještenih u mobilnim stambenim jedinicama. Donijeli smo Program zbrinjavanja, koji se temelji na 11 modela zbrinjavanja. Već smo obavili prethodno savjetovanje za

nabavu 500 mobilnih drvenih kuća koje ćemo iskoristiti za one sugrađane kojima do zime neće biti obnovljene ili izgrađene njihove nove kuće. Osim toga, građane ćemo zbrinuti u državnim nekretninama, koje se trenutno uređuju, kao i u nekretninama koje će APN za to otkupiti.

Osim privremenog zbrinjavanja imamo i jasan plan za obnovu i tu su nam također prioritet građani smješteni u kontejnerima. Radi učinkovitije provedbe nabave zgrade smo obuhvatili po geografskoj cjelini odnosno po naselju. Prva faza postupka je izrada nalaza za pojedinu zgradu, a druga je faza izrada projektne dokumentacije obnove, koja se izrađuje ovisno o zaključku nalaza. Ujedno ubrzo krećemo i s nabavom za izvođače koja će također biti raspisana po geografskoj cjelini.

Dežurni negatori svega uporno tvrde da je obnova „nepostojeća“. Podatci, međutim, govore da problem postoji samo u nekim aspektima obnove, a da se u brojnim drugima obnova provodi dobro.

Promjene koje donosi novi Zakon o obnovi

- Ustrojbeno se spajaju tijela nadležna za proces obnove.
- Postupak obnove administrativno se rasterećuje.
- Smanjuje se broj sudionika u obnovi.
- Proširuje se krug osoba s pravom na obnovu.
- Uvode se nove mogućnosti financiranja radi poticanja samoobnove.
- Smanjuje se količina potrebne projektne dokumentacije.
- Uređuje se pitanje dokazivanja vlasništva u slučajevima u kojima se podaci iz zemljišnih knjiga ne podudaraju sa stvarnim stanjem ili u kojima zemljišna knjiga ne postoji.
- Radi ubrzanja i pojednostavljenja postupka odlučivanja o obnovi proširuju se sredstva kojima podnositelj zahtjeva dokazuje vlasništvo, a razlikuju se od uobičajenih načina dokazivanja.
- Uključuju se posebni konzervatorski uvjeti za konstrukcijsku obnovu zgrada unutar kulturno-povijesne cjeline koje nisu pojedinačno kulturno dobro.
- Uvodi se model zamjene prava vlasništva umjesto obnove i izgradnje zamjenskih obiteljskih kuća.
- Uključuje se Agencija za pravni promet i posredovanje nekretninama, koja dobiva ovlast za gradnju višestambenih zgrada i stjecanje nekretnina za privremeni smještaj.
- Uvodi se novčana pomoć za uklanjanje svih uništenih zgrada.
- Uređuje se pitanje postupanja s djelomično uklonjenim zgradama.
- Pojednostavljuje se postupak obnove time što se o pravu na obnovu odlučuje nakon što se utvrdi stupanj oštećenja i izdaju rješenja o obnovi i o novčanoj pomoći.
- Uvodi se mogućnost gradnje zamjenske obiteljske kuće u slučaju u kad popravak konstrukcije nije opravdan zbog klizišta ili drugih geoloških promjena koje su prouzročile promjenu temeljnih karakteristika tla.
- Omogućuje se stambeno zbrinjavanje tako što se postradalima umjesto obnove ili izgradnje zamjenske obiteljske kuće daje u vlasništvo kuća ili stan.
- Poboljšava se privremeno stambeno zbrinjavanje u montažnim, energetski učinkovitim kućama.
- Transparentno se uređuje pitanje određivanja najviših cijena usluga i radova, o kojima će odlučivati Vladina tijela.
- Povećava se transparentnost i vidljivost procesa obnove putem izrade interaktivne mrežne GIS-aplikacije cijelog područja zahvaćenog potresom.
- Ubrzava se obnova komunalne infrastrukture.

Iz Programa zbrinjavanja korisnika mobilnih stambenih jedinica na području petrinjskog i zagrebačkog potresa, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Zagreb, 8. veljače 2023.

Foto: Patrik Macek / PIXSELL

Kad govorimo o obnovi privatnih zgrada i kuća, nismo zadovoljni i jasno je da se dinamika obnove mora znatno poboljšati. Dosad je manje zahtjevnim radovima tzv. nekonstrukcijskom obnovom, obnovljeno više od 8000 zgrada i kuća, što nije zanemariv broj, no kad je riječ o zahtjevnijim konstrukcijskim obnovama i gradnji zamjenskih obiteljskih kuća, tad ne možemo biti zadovoljni i tu moramo značajno ubrzati dinamiku na terenu. S druge strane, obnova zgrada javne namjene i infrastrukture je u punom zamahu. U ovom trenutku ugovoreno je 1.318 projekata obnove zgrada javne namjene i infrastrukture, od čega su već završena 575 projekata. U fazi izvođenja radova trenutno je 240 projekata obnove javnih zgrada i 115 projekata infrastrukture ukupne vrijednosti 1,91 milijardu eura.

Naši kritičari već dugo tvrde da će se Hrvatska i HDZ kompromitirati kad je riječ o potrošnji europskih sredstava namijenjenih obnovi. Istina je naravno drukčija, a Vas molim da nam je iznesete.

Treba biti korektan i jasan u ovome pitanju – Vlada je, na čelu s premijerom Andrejom Plenkovićem, osigurala značajna sredstva za obnovu. Osigurano je više od milijarde eura iz europskog Fonda solidarnosti, 789,7 milijuna eura iz NPOO-a te zajam Svjetske banke u iznosu od 200 milijuna USD za sanaciju zgrada javne namjene i infrastrukture. Tim ćemo sredstvima obnoviti zgrade javne namjene: škole, fakultete, bolnice, zdravstvene ustanove, muzeje, sakralne objekte u Zagrebu i drugim potresom pogođenim područjima, a obnovit ćemo i centar Petrinje.

Dosad je za zagrebački i petrinjski potres ugovoreno ukupno 1.318 projekata, vrijednosti 3,11 milijarde eura, od čega iz FSEU 1,89 milijarda eura, iz NPOO-a 908 milijuna eura, a preostali iznos iz drugih izvora. Predano je zahtjeva

za nadoknadu sredstava u ukupnoj vrijednosti od 543,5 milijuna eura odnosno 54,2 % ukupne alokacije. Isplaćeno je nešto više od 358 milijuna eura (35,77 % ukupne alokacije). Završeno je ukupno 575 projekata, što uključuje hitne mjere sanacije, vraćanje u prvobitno radno stanje, konstrukcijsku obnovu zgrada, privremeni smještaj, financiranje službi spašavanja i sl., od čega se njih 257 odnosi na obnovu javnih zgrada.

Jedini pravi odgovor na oporbenu politizaciju obnove jest ubrzanje njezine dinamike i smatram da smo konačno uspjeli pronaći pravi modalitet procesa. To se, ponavljam, u prvome redu odnosi na uklanjanje administrativno-birokratskih zapreka i osmišljavanje učinkovitijeg sustava.

Za zagrebački potres ugovoreno je ukupno 593 projekta vrijednosti 2,14 milijarda eura, od čega iz FSEU 1,21 milijardu eura, iz NPOO-a 815 milijuna eura, a preostali iznos iz drugih izvora. Predano je zahtjeva za nadoknadu sredstava u ukupnoj vrijednosti od 385,48 milijuna eura (što čini 56,38 % alokacije za zagrebački potres), a isplaćeno nešto više od 245,43 milijuna eura (što čini 35,9 % alokacije za zagrebački potres). Za petrinjski potres ugovoreno je ukupno 725 projekata vrijednosti 974,51 milijuna eura, od čega iz FSEU 679,3 milijuna eura, iz NPOO-a 259,84 milijuna eura, a preostali iznos iz drugih izvora. Predano je zahtjeva

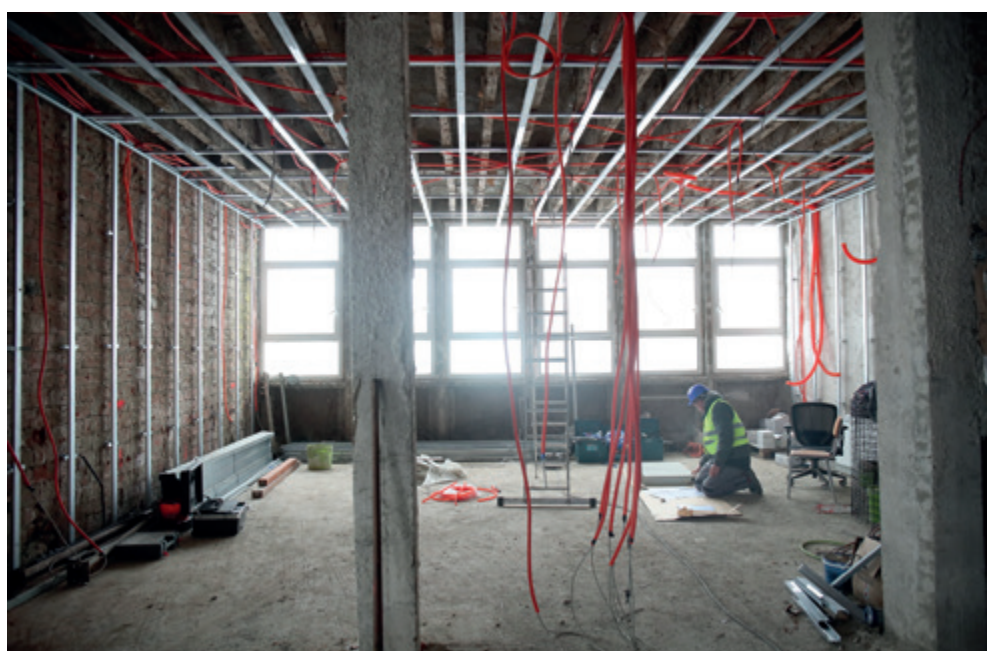
za nadoknadu sredstava u ukupnoj vrijednosti od 158,06 milijuna eura (što čini 49,52 % alokacije za zagrebački potres), a isplaćeno nešto više od 113,36 milijuna eura (što čini 35,51 % alokacije za zagrebački potres).

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine izradilo je platformu za praćenje projekata i povlačenje sredstava, prepoznali smo najveće i ključne projekte, odnosno one koji nose najviše sredstava te svakodnevno pratimo njihovu realizaciju. Istodobno, održavamo redovite koordinacije i u suradnji sa svim uključenim tijelima kao Nacionalno koordinacijsko tijelo pružamo savjetodavnu i organizacijsku podršku i obilazimo gradilišta kako bismo mogli projicirati buduće stanje. Učinit ćemo sve da sva sredstva koja su nam dodijeljena i utrošimo, no valja naglasiti da je tu odgovornost na svim dionicima obnove, i na provedbenim tijelima odnosno ministarstvima i županijama i na svakom krajnjem korisniku, primjerice ravnatelju bolnice, škole ili muzeja koji provodi projekt obnove.

Naravno, ne valja bježati od političke dimenzije problematike obnove Banovine i Zagreba. Sasvim je jasno da opozicija temu rabi za stjecanje jeftinih političkih bodova i sasvim je jasno da HDZ na ovu prijetnju mora znati odgovoriti. Kako Vi sada gledate na ovo?

Jedini pravi odgovor na oporbenu politizaciju obnove jest ubrzanje njezine dinamike i smatram da smo konačno uspjeli pronaći pravi modalitet procesa. To se, ponavljam, u prvome redu odnosi na uklanjanje administrativno-birokratskih zapreka i osmišljavanje učinkovitijeg sustava. No, što također valja istaknuti, do sada su brojni aspekti procesa obnove vrlo dobro izvedeni, što iz razumljivih razloga nećete čuti iz usta oporbenih bukača.

Aktualno: Obnova

Hrvatska i svijet

Najbolji trenutak Hrvatske

Hrvatska je jedina europska država kojoj je istoga dana uspjelo postići izniman iskorak u integriranju u zajednički europski prostor (eurozona i šengensko područje)

Dr. sc. Ivica Miškulin

Već mi neko vrijeme privlači pažnju medijsko tematiziranje izjave predsjednika Vlade Republike Hrvatske Andreja Plenkovića koja u cijelosti glasi: „Hrvatska je jedina zemlja koja je istoga dana ušla u članstvo europodručja i šengenskog područja, odnosno sad je jedna od samo 15 zemalja u svijetu koje su istodobno članice i NATO-a i Europske unije i europodručja i šengenskoga prostora. U rasponu od samo tri desetljeća od zemlje koja nije bila subjekt međunarodnog prava Hrvatska je ušla u vrlo usku skupinu zemalja, što je strateški uspjeh.“

Ako se citirana izjava želi objektivno tumačiti, onda je u biti kristalno jasno što je predsjednik Vlade izjavio. Evo mogeg pokušaja: Hrvatska je doista jedina država koja se istoga dana pridružila eurozoni i šengenskom području, a istodobno je i samo jedna od 15 država koje su članice NATO-a, Europske unije, eurozone i šengenskoga područja. Nadalje, taj je put Hrvatska prešla u svega tridesetak godina, pri čemu je još krajem 1991. bila tek uvjetno priznata od međunarodne zajednice, a danas je europski (i naravno članstvom u NATO-u) svjetski relevantan čimbenik.

Da biste, međutim, mogli dodatno osvijestiti ovu činjenicu, zahtijeva se primjena metode poredbe. Primjerice, Katalonija, također područje na kojem većinu čini narod zaokruženog nacionalnog identiteta i barem jednako starog kao što je hrvatski, grubo je prizemljena u svojem nedavnom pokušaju dolaska do državne samostalnosti, dok Kosovo, s druge strane, nekadašnju autonomnu pokrajinu jugoslavenske komunističke federacije koja je također bila prisiljena svoju državnost ostvariti u nametnutom ratu, još uvijek ne priznaju mnogi dionici međunarodne zajednice.

Nadalje, Ukrajina je u odnosu na Hrvatsku imala daleko bolju situaciju sredinom 1991. (nekadašnja sovjetska republika koja je proglasila samostalnost i tad se nije suočila s agresijom, a trideset godina poslije usred je očajničke

borbe za slobodu), dok ultra moderni i super bogati Tajvan, slično Ukrajini, životno ovisi o podršci SAD-a te mu stoga očuvanje međunarodnog subjektiviteta ovisi o odlukama drugih. Svi narodi ne uspijevaju izboriti državnu samostalnost, a još manje postati dijelom demokratskog i razvijenog svijeta.

Ako, nadalje, želite citiranoj Plenkovićevoj izjavi pridati i jedini objektivni smisao, onda (kako je sam predsjednik Vlade kasnije morao pojašnjavati) izjava sadržava sljedeće poruke. Prva glasi da je Hrvatska jedina europska država kojoj je istoga dana uspjelo postići izniman iskorak u politici integracije u zajednički europski prostor (eurozona i šengensko područje), a time i novo pozicioniranje unutar kruga najbogatijih i najmodernijih (dakako, i najsređenijih) država Europe (okupljenih unutar Europske unije).

Hrvatska je jedina zemlja koja je istoga dana ušla u članstvo europodručja i šengenskog područja, odnosno sad je jedna od samo 15 zemalja u svijetu koje su istodobno članice i NATO-a i Europske unije i europodručja i šengenskoga prostora. U rasponu od samo tri desetljeća od zemlje koja nije bila subjekt međunarodnog prava Hrvatska je ušla u vrlo usku skupinu zemalja, što je strateški uspjeh.

Druga, pak, glasi, da je od svih političkih stranaka za to najzaslužniji HDZ zato što je najprije devedesetih predvodio borbu Hrvata za slobodu, demokraciju i međunarodni subjektivitet, potom odradio daleko najopsežniji (međutim, često i najdelikatniji) dio zadaća koji je doveo do priključenja Hrvatske NATO-u i Europskoj uniji (tu je sam čin *de facto* pridruženja slučajno, tj. pogreškama HDZ-a pao u ruke SDP-ovoj vlasi, koja je i to već sutradan uspjela gotovo uništiti suludim djelovanjem u notornom slučaju primjene europskog uhidbenog naloga), a na kraju dovršio i složen posao integracije u eurozonu i šengensko područje. Predsjednik Vlade je, dakle, razumljivo odlučio istaknuti nesumnjive uspjehe administracije koju predvodi.

Da biste, međutim, mogli dodatno (p)osvijestiti ove poruke, valja posegnuti za lako dostupnim informacijama. S kojima se, dakle, državama Hrvatska nalazi zajedno unutar bilo NATO-a, bilo Europske unije, bilo eurozone i bilo šengenskoga područja? To su abecednim redom: Al-

banija, Austrija, Belgija, Bugarska, Cipar, Crna Gora, Češka, Danska, Grčka, Estonija, Finska, Francuska, Irska, Island, Italija, Litva, Luksemburg, Kanada, Latvija, Mađarska, Nizozemska, Norveška, Njemačka, Rumunjska, Sjedinjene Američke Države, Španjolska, Poljska, Portugal, Sjeverna Makedonija, Slovačka, Švedska, Švicarska, San Marino, Slovenija, Turska, Ujedinjeno Kraljevstvo i Vatikan. Ako iz navedenoga popisa izostavimo Albaniju, Bugarsku, Crnu Goru, Rumunjsku, Sjevernu Makedoniju i Tursku, nedvojbeno se mora zaključiti da se Hrvatska nalazi u društvu najnaprednijih država Europe i svijeta. Dakle, kad je predsjednik Vlade rekao da je Hrvatska ušla u društvo najboljih, bio je nesumnjivo u pravu.

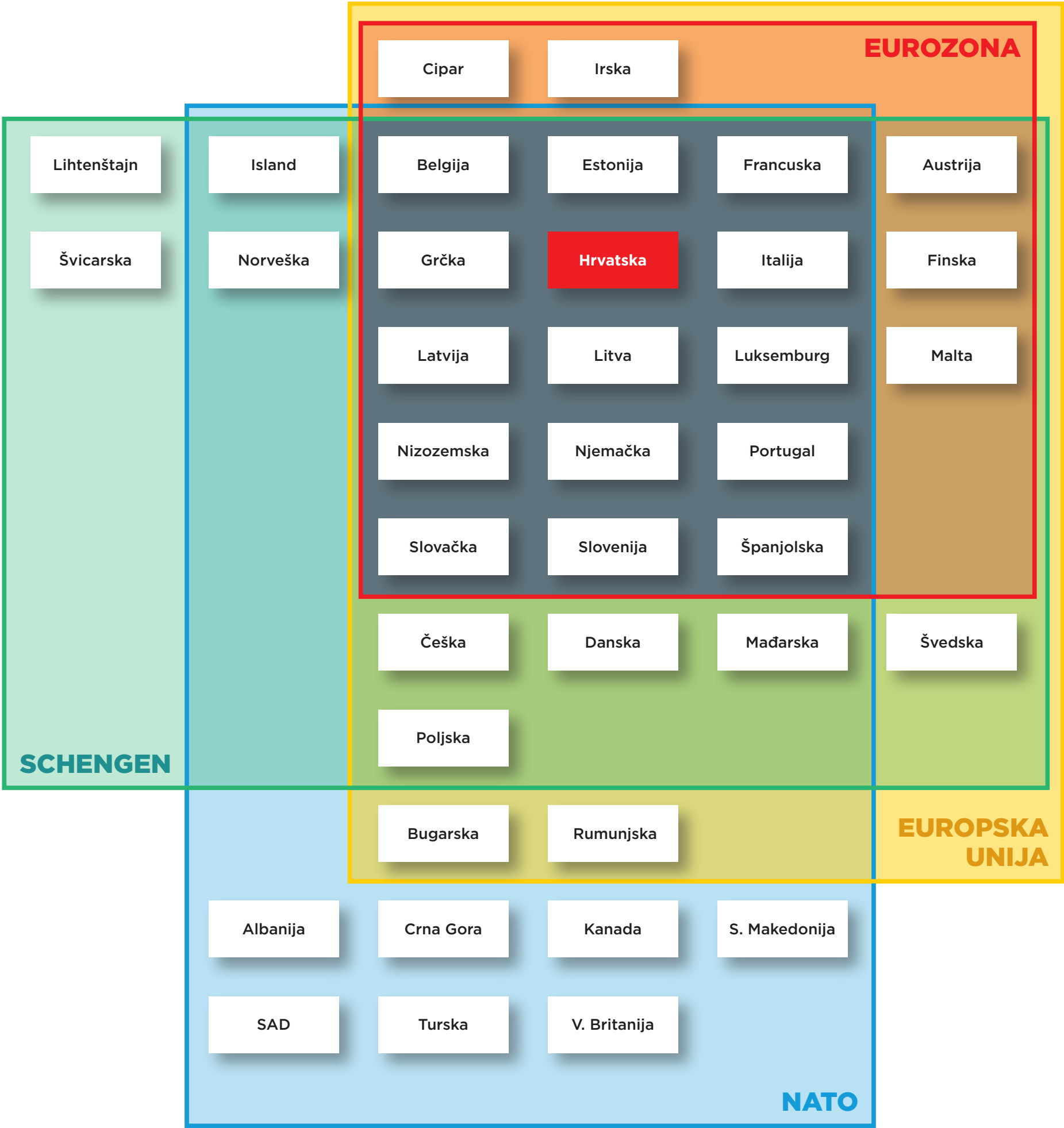
Međutim, od navedenih država svega ih je 15 istodobno u baš svim spomenutim integracijama, tj. unutar i NATO-a i Europske unije i eurozone i šengenskoga područja. To su abecednim redom: Belgija, Grčka, Estonija, Francuska, Hrvatska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Nizozemska, Njemačka, Portugal, Slovačka, Slovenija i Španjolska. Opet valja zaključiti da je Hrvatska u društvu najboljih u Europi.

Hrvatska je u svega tridesetak godina prešla put od puke geografske činjenice do ravnopravnog sudjelovanja u vrlo ekskluzivnom društvu europskih država. U tom smislu, Hrvatska nikad nije bolje stajala, odnosno ovo je (do sada) doista njezin najbolji trenutak.

Zaključimo. Hrvatska nije među najrazvijenijim državama svijeta, a nije ni u društvu 15 najrazvijenijih država svijeta, a to naravno predsjednik Vlade nije niti izjavio. Međutim, sada jest (zahvaljujući članstvu u NATO-u, Europskoj uniji, eurozoni i šengenskom području) u društvu 10 najrazvijenijih država svijeta, a radi se sljedećim državama: Austrija, Belgija, Njemačka, Norveška, Finska, Nizozemska, Švicarska, Danska, Švedska i Sjedinjene Američke Države. (Kada bi kojim slučajem sutra u NATO ušli Izrael, Singapur, Južna Koreja, Japan i Tajvan, onda bi se doista moglo reći da je Hrvatska također u društvu 15 najrazvijenijih država svijeta.)

Ključno je naravno naglasiti da je Hrvatska u svega tridesetak godina prešla put od puke geografske činjenice do ravnopravnog sudjelovanja u vrlo ekskluzivnom društvu europskih država. U tom smislu, Hrvatska nikad nije bolje stajala, odnosno ovo je (do sada) doista njezin najbolji trenutak.

Hrvatska u Europi danas

Aktualno: Utemeljitelji

Solidarnost i ponos. Sjednica Nacionalnog odbora Zajednice utemeljitelja HDZ-a „dr. Franjo Tuđman“

Bez ovako dobrih
utemeljitelja ne bi bilo ni
ovako dobrog HDZ-a!

Ivan Prnjak

U petak 24. veljače 2023. održana je još jedna sjednica Nacionalnog odbora Zajednice utemeljitelja HDZ-a „dr. Franjo Tuđman“. U dvorani prepunoj samih utemeljitelja sjednici su prisustvovali i visoki dužnosnici Vlade, Sabora te drugi uglednici, među kojima i veleposlanik Ukrajine u Hrvatskoj dr. sc. Vasilj Kirilič.

Sjednica Nacionalnoga odbora održana je u povodu obilježavanja triju iznimno važnih događaja. Naime, prije trideset i četiri godine (u veljači 1989.) u središnjici Društva književnika Hrvatske održano je prvo javno predstavljanje HDZ-a, a prije trideset i tri godine (u veljači 1990.) u zagrebačkom Lisinskom Prvi opći sabor HDZ-a. Konačno, prije godinu dana (veljača 2022.) pokretanjem općeg napada ruska agresija na Ukrajinu eskalirala je u rat (nakon aneksije Krima i organizacije pobune u Donjecku).

„Do pobjede Ukrajine!“

Naravno da za svakog dobronamjernog promatrača izraz snažne podrške ukrajinskoj borbi za slobodu izrečen na sjednici Nacionalnoga odbora nije bio nikakvo iznenađenje, kako je već u uvodnome izlaganju rekao predsjednik Odbora i predsjedavajući sjednice Vladimir Šeks. Hrvatska već dulje vrijeme iznimno aktivno pomaže Ukrajini i Ukrajinacima. Tako će i nastaviti, kako su jasno svim kolebljivcima dali do znanja predsjednik Hrvatskog sabora Gordan Jandroković te ministar hrvatskih branitelja i potpredsjednik HDZ-a Tomo Medved.

Uz iskrene izraze zahvale na pomoći iz nastupa veleposlanika Kiriliča svakako treba izdvojiti još dva trenutka. Iznoseći niz podataka iz duge povijesti Ukrajine, veleposlanik je argumentirano upozorio na dugotrajno rusko protivljenje ukrajinskoj suverenosti, ali i mržnju prema pravu Ukrajinaca na vlastitu nacionalnu egzistenciju. Vrijedi upozoriti da su ama baš svi vlastodršci iz Moskve u jednome bili iznimno dosljedni: i ruski carevi i sovjetski boljševici i suvremeni ruski diktator sve su činili (i čine!) kako bi Ukrajini oduzeli pravo na samostalnost. Koliko su današnji ukrajinski domoljubi, međutim, odlučni u borbi za slobodu, dojmljivo je pokazao veleposlanik Kirilič kad je pred okupljenima kleknuo i poljubio ukrajinsku zastavu!

Stoga je, razumljivo, Nacionalni odbor u petak izrazio ukrajinskom narodu podršku „do pobjede“, a mnogi su govornici upućivali i na brojne sličnosti ukrajinske borbe protiv velikoruske agresije s borbom Hrvatske protiv velikosrpske agresije u prvoj polovini devedesetih.

Foto: HDZ

Zašto utemeljitelji podržavaju Ukrajinu?

O temeljnim razlozima velike podrške Zajednice utemeljitelja HDZ-a „dr. Franjo Tuđman“ borbi Ukrajine i Ukrajinaca za slobodu iscrpno su govorili potpredsjednik Zajednice Ivica Tafra i zamjenik predsjednika Zajednice Tomislav Družak.

Tafra je istaknuo da ono što osjeća, zna i podržava većina hrvatskoga naroda, nažalost ne podržavaju Zoran Milanović i dio hrvatske oporbe, koji ne znaju što bi napravili i kako bi hrvatsku stavili u istu razinu s Vučićevom Srbijom i Orbanovom Mađarskom pa svom silinom udaraju na ono što se tomu najviše suprotstavlja, tj. na HDZ i na Plenkovića: „Zato u ime Zajednice utemeljitelja iznosim naš jedinstveni stav: podupirat ćemo Ukrajinu do pobjede, a Andreja Plenkovića do potpunog ostvarivanja svega što

smo zajedno najavili. A oni koji su protiv toga – i unutar i izvan HDZ-a – neka odluče u kojoj će se mjeri otvoreno boriti za uspjeh Hrvatske, a u kojoj će koketirati s onima koji taj uspjeh ne žele.“

„Mi u ovoj zajednici ne smatramo“, nastavio je, „da je u tom povremenom koketiranju s tezama oporbe o kojima s vremena na vrijeme svjedočimo (u kombinaciji s odmicanjem i uzmicanjem kad treba braniti opću politiku HDZ-a) ima neke hrabrosti i drčnosti. Upravo je suprotno. To nije hrabrost! To je kukavičluk koji pokazuju oni koji se ne mogu othrvati vlastitim interesima. I zato što to znamo, nećemo dopustiti da nam teme, tempo, način rada, pa čak i to tko će od utemeljitelja govoriti na našim obljetnicama nameću neki drugi koje u prvim redovima za interese Hrvatske i boje Tuđmanove stranke ne vidimo. Tko želi testirati našu odlučnost, neka to slobodno pokuša napraviti.

U ovoj godini pred izbore pokazat ćemo kako se stoji iza politike stranke i kako se brane boje HDZ-a.“

Kad govorimo o suverenoj i prije svega prijateljskoj Ukrajini, branitelji i borci iz pravednog i pobjedničkog Domovinskog rata to prije svega asocira na snažnu potporu koju je vodstvo mlade hrvatske države presudne 1991. dobilo upravo od Ukrajine.

Družak je predstavio programski stav utemeljitelja. Iz njegova istupa donosimo nekoliko izvadaka. „Ako je netko ili ako netko bude postavio pitanje“, naglasio je, „zašto baš danas i zašto baš mi, utemeljitelji, organiziramo ovakav skup, onda je odgovor vrlo jednostavan. A tko bi trebao ili tko ima više prava, ali i obvezu, stalno ponavljati povijesnu istinu i boriti se da se ona s protekom vremena ne iskrivljuje ili ne daj Bože zaboravlja? I kad je naš Mario Kapulica predložio predsjedniku HDZ-a Plenkoviću ideju da održimo proširenu sjednicu Nacionalnog odbora Zajednice, pokušao je na otvorena vrata i dobio snažnu podršku da upravo mi, utemeljitelji, budemo nositelji sjećanja i o počecima naše stranke i o ovome nemilosrdnome i osvajačkom pohodu na opstojnost jedne prijateljske i suverene države, i na tome mu velika hvala.“

„Kad govorimo o suverenoj i prije svega prijateljskoj Ukrajini“, nastavio je, „nas branitelji i borci iz pravednog i pobjedničkog Domovinskog rata to prije svega asocira na snažnu potporu koju je vodstvo mlade hrvatske države presudne 1991. dobilo upravo od Ukrajine. Bila je to višeslojna pomoć, a ona se ogledala u diplomatskoj, političkoj, ali i, kao što sam rekao, za nas branitelji snažnoj vojnoj pomoći. Malo je tada bilo zemalja u Europi i svijetu koji su bili spremni vojno pomoći Hrvatskoj, dok ona deklarativna uglavnom nije bila upitna.“

Posebno se osvrnuo na šokantan izraz protivljenja pomoći Ukrajini koji dolazi od opozicije i predsjednika Republike: „Stoga me žalosti ili bolje rečeno ljuti nezainteresiranost, pa čak i otpor pojedinaca i stranaka, a pogotovo stranaka takozvanog desnog spektra, da pružimo ruku prijateljima u nevolji, i to upravo onim prijateljima koji su istu takovu ruku pružili nama kad smo se borili za narodni opstanak na ovim prostorima. I dok me takav obrazac ponašanja ljubitelja Rusije i valjda svega ruskoga s Pantovčaka ne čudi, nejasno je koji su prikriveni ili neprikriveni motivi dijela hrvatskih političkih i društvenih dionika koji se naziva desničarima da ga u tome prate i podržavaju.“

Potom je nastavio: „Sramota koju su u Hrvatskom saboru prouzročili svojom opstrukcijom pomoći ukrajinskoj vojsci u obučavanju njezinih vojnika, nažalost ostaje svima nama. Danas se, vjerojatno kako bi skrenuli pozornost javnosti s te ljage, samozvani lider te nazovidesnice Ivan Penava i samozvani moralisti iz Mosta udruženi s ortodoksnom ljevicom nadmeću tko će više blata baciti na našu stranku i njezino vodstvo, a najviše na našega predsjednika. Ne pružiti ruku prijatelju kad mu je najpotrebnija nije samo izdaja prijateljstva, to je izdaja samoga sebe, to je izdaja ideje na kojoj je naš prvi predsjednik i utemeljitelj HDZ dr. Franjo Tuđman gradio budućnost Lijepe Naše.“

Stoga je, kako je istaknuo, „politika koju uporno i sustavno provodi predsjednik Vlade Republike Hrvatske i HDZ-a Plenković sa suradnicima nastavak davno zacrtane politike i smjera stranke na temelju kojih je utemeljitelj okupio Franjo Tuđman i na kojima je obnovljena suvremena i demokratska hrvatska država.“

Andrej Plenković: „Deustašizacija’ Hrvatske jučer jest ,denacifikacija’ Ukrajine danas!“

Predsjednik Vlade Republike Hrvatske i predsjednik HDZ-a Andrej Plenković odavno je rado viđen gost na svim manifestacijama, sastancima i skupštinama Zajednice utemeljitelja. Tako je, naravno, bilo i ovom prilikom.

Na početku donosimo jednu njegovu pohvalu koja je, razumljivo, iznimno dobro prihvaćena u redovima utemeljitelja. Osvrnuvši se na događanja koja su sve sastavnice Zajednice utemeljitelja organizirale u proteklih šest i pol godina kao i imajući u vidu iznimno agilno sudjelovanje u promoviranju HDZ-ovih politika u javnosti, Plenković je s razlogom istaknuo da bez učinkovita i promišljena napora utemeljitelja današnji HDZ zasigurno ne bi bio ovako snažan.

Ruska agresija na Ukrajinu u zadnje je vrijeme njegova stalna preokupacija pa je o tome govorio i u petak. Razložnima se čine njegove uvodne konstatacije da će, s jedne strane, ustrajnost ukrajinskog naroda da održi sadašnju zavidnu visinu borbenosti, a s druge ustrajnost demokratskog Zapada u pomoći napadnutoj Ukrajini biti oni presudni čimbenici koji će odlučiti ishod ovoga rata na istoku Europe. „Naša odlučnost u potpori Ukrajini bila je tu od prvoga dana, jednaka je i danas, godinu dana nakon nastavka agresije, i bit će do konačne pobjede Ukrajine“, naglasio je.

Foto: HDZ

Osvrćući se na samo jedan aspekt velikoruske propagande, ustvrdio je da aktualna poruka Rusije koja agresiju na susjednu zemlju pravda potrebom njezine navodne denacifikacije upadljivo podsjeća i zapravo je napadno slična nekadašnjoj velikosrpskoj propagandi koja je agresiju na Hrvatsku vlastitom narodu i međunarodnoj zajednici predstavljala navodnom potrebom zaštite navodno ugroženih Srba. „Denacifikacija Ukrajine‘. Zvuči li vam to poznato, poput ,deustašizacije‘ Hrvatske devedesetih?“

Hrvatska odlučnost u potpori Ukrajini bila je tu od prvoga dana, jednaka je i danas, godinu dana nakon nastavka agresije, i bit će do konačne pobjede Ukrajine.

Vrijedi istaknuti i njegov osvrt na dio domaćih oporbenih i paraoporbenih snaga koje i dalje ustraju na promašenoj politici neshvaćanja važnosti pomoći Ukrajini koju pruža Hrvatska. Uz oportuno sekundiranje Zoranu Milanoviću, sramotno političko sljepilo i sitne kalkulantske

interese izdvojio je i aspekt njihova izostanka identifikacije s demokratskim zapadnim svijetom.

Preciznije, kako je dalje naveo, ne treba nas jako čuditi što pojedine političke stranke politikama poput protivljenja pomoći Ukrajini pokazuju elementarno neshvaćanje činjenice da je Hrvatska danas dio demokratskoga Zapada. Kako u presudnim trenucima nisu sudjelovali u procesu integracije Hrvatske u NATO ili EU, tako danas ne razumiju da je pomoć koju demokracije pružaju Ukrajini ne samo pitanje njezina opstanka nego i pitanje svrstavanja na jedinu ispravnu stranu povijesti. Hrvatska je izašla iz čeličnoga zagrljaja diktatura i njezino je mjesto, gotovo isključivo zaslugama HDZ-a, zaključio je, danas unutar kruga demokratskih i slobodnih država.

Ponos i želja

Drugi dio sjednice posvećen je važnim obljetnicama iz povijesti HDZ-a, ali i povijesti borbe Hrvata za demokraciju i nacionalnu slobodu. I sam važan sudionik tih događanja,

o političkoj važnosti prvoga javnoga predstavljanja HDZ-a u veljači 1989. i zasjedanja Prvog općeg sabora HDZ-a u veljači 1990. govorio je predsjednik Nacionalnog odbora Zajednice utemeljitelja Vladimir Šeks.

Dok je u veljači 1989. HDZ prvi put (uglavnom za grebačkoj javnosti jer mu je bio zapriječen pristup tisku) snažno predstavio vlastite programske i druge odrednice (među kojima je i dr. Franjo Tuđman izložio temeljne postavke prvog programskog nacrtu stranke), dotle je u Lisinskom u veljači 1990. HDZ komunističkom režimu i političkim protivnicima pokazao da je stasao u najjaču domaću političku snagu. Prikazan je i kraći dokumentarni film o povijesti HDZ-a, koji je izradio dr. sc. Dinko Čutura.

Naposlijetku, sjednica Nacionalnoga odbora Zajednice utemeljitelja HDZ-a „dr. Franjo Tuđman“ prvo je veće okupljanje utemeljitelja na kojemu nije bio prisutan predsjednik Mario Kapulica. (Bez brige, nije dao ostavku, a nije ni smijenjen!) Kapulica nije prisustvovao zbog zdravstvenih tegoba pa je sjednici uputio pozdrav i zaželio dobar rad. Okupljeni su mu uzvratili željom za brzim oporavkom.

Aktualno: Utemeljitelji

Za pravo na nacionalnu slobodu i demokraciju Bjelorusa

Snažna i nepodijeljena podrška u borbi protiv autokratskih režima istočne Europe

Tomislav Družak

Zajednica utemeljitelja Hrvatske demokratske zajednice „dr. Franjo Tuđman“ snažno se unutar HDZ-a etablirala kao čimbenik koji dosljedno, kontinuirano i nepodijeljeno podupire borbu za nacionalne slobode i demokraciju u istočnoj Europi. Uz opetovanu podršku napadnutoj Ukrajini to se odnosi i na zarobljenu Bjelorusiju i zatočene Bjelorusa. Stoga donosimo najvažnije dijelove našeg najnovijeg doprinosa slobodarskom pokretu u Europi, odnosno dijelove priopćenja od 7. ožujka 2023. naslovljenog „Osuda proruskog državnog terora nad demokratskom oporbom u Bjelorusiji te poziv na prestanak iznalaženja opravdanja za totalitarne i agresivne režime.“

Zajednica utemeljitelja HDZ-a „dr. Franjo Tuđman“ oštro osuđuje jučer (6. ožujka 2023., op. ur.) izrečenu presudu od petnaest godina zatvora protiv bjeloruske oporbene političarke u progonstvu Svjetlane Cihanovskaje, čijim je demokratskim nastojanjima Hrvatska nedavno ponovno dala potporu prilikom njezina boravka u Zagrebu. Prodemokratsko djelovanje Cihanovskaje prepoznao je demokratski zapadni svijet pa joj je Europski parlament u rujnu 2020. priznao status predsjednice prijelazne vlade demokratskih promjena u Bjelorusiji.

Koliko god se nekim domaćim političkim smušenjacima moglo činiti da hrvatska podrška zarobljenim narodima istočne Europe nije osobito važna, podsjećamo da je nedavno na 15 godina zatvora (u odsutnosti) u Minsku osuđena gospođa Svjetlana Cihanovskaja, političarka i demokratska aktivistica.

Presuda je očito rezultat montiranog političkog procesa iza kojeg stoji autokratski režim bjeloruskog diktatora Aleksandra Lukašenka, odnosno njegova gospodara u Moskvi. I suđenje i presuda predstavljaju nastavak re-

Foto: Patrik Macek / PIXSELL

presivnog obračuna s cjelokupnom obitelji Cihanovski. Podsjećamo, njezin suprug Sjarheiej (Sergej) također je osuđen na dugogodišnju kaznu i nalazi se u zatvoru od prosinca 2021. U pozadini ruske agresije na stotine je takvih političkih procesa na koje treba upozoravati i protiv kojih je važno dizati glas jer se njima ne guše samo demokratske slobode nego i ljudski životi. Bilo kakvo razumijevanje za totalitarne i agresivne režime, a takvih se glasova nažalost može čuti i u Hrvatskoj – od Zorana Milanovića do lidera nekih stranaka koji su u svoje nazive umetnuli različite kvazidomoljubne kovanice – apsolutno je neprihvatljivo i protucivilizacijsko.

Zajednica utemeljitelja podsjeća da je borba bjeloruske oporbe sastavni dio zajedničkih napora Europske unije za demokratizaciju cjelokupnog prostora istočne Europe, naglašava svoju potporu Vladi, parlamentarnoj većini te svim političkim strankama, skupinama i pojedincima koji aktivno podupiru ukrajinsku i bjelorusku borbu za slobodu i demokraciju te poziva i druge političke čimbenike u Hrvatskoj da prestanu zabijati glave u pijesak i prekinu sramotno prešućivati tko je agresor na Ukrajinu i tko pokušava trajno pretvoriti Bjelorusiju u satelitsku državu.

Svjetlana Cihanovskaja uživa potporu cjelokupnog demokratskog svijeta pa tako i Republike Hrvatske. Naime, svakom demokratski orijentiranom pojedincu borba za slobodu Ukrajine i Bjelorusije ne može biti usputna ili prolazna zanimacija, nego samo i jedino trajno opredjeljenje.

Rat u Ukrajini ne može se zaustaviti potkopavajući spremnost demokratskoga svijeta da im pomogne u obrani od agresije! To bi bilo istovjetno pozivu demokratskoj oporbi u Bjelorusiji da se pokori i pridruži diktatoru kako bi se „zaustavili“ montirani politički procesi. Hrvatski je narod iskazao svoju odlučnost i spremnost za uspostavu i očuvanje Republike Hrvatske kao samostalne i nezavisne, suverene i demokratske države. Naša je ljudska a ne samo politička obveza podupirati tu odlučnost ostalih naroda u trenucima kad im se ona osporava i pokušava otetiti!

Aktualno: Utemeljitelji

U povodu smrti Ante Bakovića

Odlazak prijatelja, ljudine i domoljuba

Uredništvo

Zajednica utemeljitelja Hrvatske demokratske zajednice „dr. Franjo Tuđman sa žalošću je primila tužnu vijest da je 6. siječnja 2023. preminuo naš član Ante Baković. Svi smo se, naravno, nadali njegovoj pobjedi nad teškom bolešću, ali nažalost se dogodilo drukčije. Pokojni je Ante bio iznimno društveno aktivna osoba, a polja na kojima je ostavio najdublji trag nesumnjivo su hrvatstvo, politika i sport. Posljednji ispraćaj održan je na zagrebačkom Mirogoju 12. siječnja 2023. Čitateljima donosimo kratku uvodnu crtdu o pokojniku i dijelove govora njegova prijatelja i stranačkoga sudruga, predsjednika Zajednice utemeljitelja Marija Kapulice.

Foto: Patrik Macek / PIXSELL

Ante Baković bio je jedan od utemeljitelja HDZ-a, političke stranke u čijem je djelovanju prepoznao mogućnost ostvarenja samostalne i demokratske hrvatske države, ali i nacionalnog preporoda svih Hrvata. Od početka je bio dobar prijatelj i iskren sugovornik prvoga predsjednika HDZ-a i prvoga predsjednika samostalne Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana.

Rat koji Hrvati nisu htjeli odveo ga je u nesebičnu pomoć ugroženoj domovini i napadnutom narodu. Poput tisuća drugih članova HDZ-a postao je članom hrvatskih oružanih snaga, koje su uspješno porazile agresora u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Naravno, borba za interese Hrvata u Bosni i Hercegovini trajno ga je okupirala i tijekom cijelih devedesetih mnogo je vremena posvetio tomu.

Ni u novije vrijeme nije napustio dobar politički rad. Aktivno je sudjelovao u borbi za interese i politike aktualnog HDZ-a, posebno u promicanju politike modernoga hrvatskoga suverenizma. I za vrijeme tragične bolesti je savjetom pomagao vrhu HDZ-a, posebice u pitanjima sportske politike. Posljednjih je godina onako kako je samo on znao – srčano, velikodušno i tolerantno – promicao uspomenu na herojsko doba borbe za nacionalnu slobodu i demokraciju na ovim prostorima.

Ante nama i mi njemu

Pred oku tisuću okupljenih na posljednjem ispraćaju Kapulica je u govoru iznimno punom emocijama između ostaloga rekao: „(...) u kući Bakovića nikada nije nedostajalo sreće, veselja i uvažavanja. Sve što je imao, nesebično je dijelio. A sve što je dijelio, stotruko mu se vratilo, preko predivne obitelji, preko supruge Ljube, koju je neizmerno volio, preko Ive, Maje i Luke, djece u čijem je odrastanju i sazrijevanju vidio svoj najveći uspjeh. Koja je cjelovita slika Ante Bakovića? (...)“

„Dosegao je mudrost koja je nadvisivala njegove godine, čestitost koja ga je u očima svih koji su ga poznavali uči-

nila čovjekom od riječi i ljudinom vrijednom poštovanja. Stekao je snagu koja je i drugima davala osjećaj sigurnosti i odvažnosti. Doživio je puninu svoje zrelosti, razdoblje u kojemu je sve što je bio došlo do puna izražaja: znanje, iskustvo, kompetencija i karizmatičnost. Bog mu je dao puno talenata, ali malo vremena, a on kao da je to znao, pa nije gubio vrijeme, nego je svaki dan nesebično činio dobro. (...)“

Ante Baković nije bio političar koji se bavio domoljubljem. On je bio domoljub u politici kao i u svemu što je radio. Zbog njegove ga je otvorenosti, iskrenosti i neposrednosti dr. Franjo Tuđman, s kojim je dijelio mnogo, a ne samo datum rođenja, osobito volio. I Andrej Plenković je u našem Anti gledao iskrena prijatelja kojeg je cijenio i poštovao.

Preminuo je na samu obljetnicu apostolskog pisma Ivana Pavla Drugog, objavljenog na ulasku u novo tisućljeće, u kojem je istaknuta potreba za molitvom... Sjetimo se našeg Ante u svojim molitvama. Pamtim ga onakva kakav je bio. Vedar, društven, borben. Unatoč teškoj bolesti nikada nije napuštao arenu. (...)“

Prije samo dva mjeseca pisao sam o njegovu ulasku u Nacionalni odbor Hrvatske demokratske zajednice. Prije samo nekoliko mjeseci predsjedao je Nacionalnim odborom zajednice utemeljitelja stranke koju je osnivao i koja je 34 godine bila dio njegova identiteta, baš kao što je i Hrvatska oduvijek bila dijelom identiteta njegove obitelji.

Ali, Ante nije bio političar koji se bavio domoljubljem. On je bio domoljub u politici i u svemu što je radio. Zbog

njegove ga je otvorenosti, iskrenosti i neposrednosti dr. Franjo Tuđman, s kojim je dijelio mnogo, a ne samo datum rođenja, osobito volio. I Andrej Plenković je u našem Anti gledao iskrena prijatelja kojeg je cijenio i poštovao. A onda ga je Ante – svojom iznenađujućom ležernošću i iskrenošću kakva se u ljudi na visokim položajima rijetko sreće – doveo do toga da ga zavoli.

A ja sam, dragi moj Ante, povlašten što si bio – ne samo moj prijatelj – nego i najbliži i najpovjerljiviji suradnik dr. Franje Tuđmana i Gojka Šuška, kojem si kao momak od svega tridesetak godina, ne bez razloga, bio jedan od ključnih ljudi. (...)“

I na kraju, kako protumačiti završni dio tvoga života osim kao testament, kao jasno i nedvosmisleno očitovanje tvoje posljednje volje? U tom si nam testamentu poručio: svaki put kad trebate izabrati – birajte odvažno i s vjerom. Jer tvoj optimizam je bio tvoj izbor. Tvoja dobrota i davanje su izbor. Tvoja borba i trpljenje su tvoj izbor, baš kao i tvoje pouzdanje u Boga.

Dragi Ante, čitavog života uspio si zadržati ono što mnogi a da toga nisu ni svjesni izgube: svoju plemenitost i dobrotu. Onu dobrotu koju si preuzeo od roditelja, s kojima si došao iz svojih Mokronoga i svog Tomislavgrada, i koju si zadržao do zadnjega dana. (...)“

Ante je još jednom, kao što je to činio čitavog svog života, hrabro i odvažno raširio ruke i pridružio se svojim časnim precima. Poručio im – da ćemo zajedno s tvojom obitelji, tvojom suprugom i djecom, nastaviti držati stijeg hrvatstva, domoljublja i čestitosti koji si nam ostavio. Neka ti dragi i milostivi Gospodin podari vječni spokoj, nježno te pokrivala i grlila hrvatska zemlja koju si toliko volio; počivao u miru, dragi naš Ante, dragi moj prijatelju! Ljudino naša!“

Hrvati u BiH

Korak u slobodu. Obljetnica Hrvatske zajednice Herceg-Bosna

Osnivanje Hrvatske zajednice Herceg-Bosne 1991. ne može se promatrati drukčije nego kao dio jedinstvenog hrvatskog obrambeno-političkog napora devedestih.

Dr. sc. Ivica (Ivo) Lučić

U hrvatskoj javnosti još uvijek se raspravlja o opravdano-
sti i razlozima osnivanja Hrvatske zajednice Herceg-Bosna
(HZHB). Da bismo odgovorili na to pitanje, nužno je pod-
sjetiti se na vrijeme i događaje koji su utjecali na odluku o
uspostavi HZHB. Početkom 1990. godine, desetljeće poslije
smrti Josipa Broza Tita, došlo je do raspada Saveza komu-
nista Jugoslavije, a time i nestanka drugog od triju najvaž-
nijih integrativnih elemenata obnovljene jugoslavenske
države – Tito, Partija i Armija – koja je cijelo vrijeme svoga
postojanja funkcionirala kao oružano krilo komunista pod
vodstvom svoga Vrhovnoga komandanta, kojega nitko i
ništa nije moglo zamijeniti.

Velikosrpska agresija i BiH

Nesposobna za reforme i nespremna za demokratske pro-
mjene u Jugoslaviji, Jugoslavenska narodna armija (JNA)
se tijekom 1990. godine svrstala uz dogmatska i naciona-
listička vodstva sâvêza komunista Srbije i Crne Gore, uz
koja su pristali i unitaristički opredijeljeni ostatci saveznih
institucija te srpsko-nacionalistički orijentirani dijelovi
već razvlaštenih saveza komunista iz drugih republika i
pokrajina.

Takva je JNA još početkom 1991. godine razradila akci-
ju obaranja vlasti u Sloveniji i Hrvatskoj i vlastitog viđenja
„izlaza iz krize“. Nekadašnji predsjednik Predsjedništva
SFRJ Borisav Jović objavio je te planove u svojoj knjizi, od-
nosno dnevniku „Poslednji dani SFRJ“, gdje uz ostalo piše:
„Preseći Hercegovinu i Hrvatsku na liniji Mostar – Ploče.
Tako izrezana Hrvatska bila bi pred kapitulacijom.“

Navedeno je potvrdio i bivši jugoslavenski, odnosno sr-
bijanski general Jevrem Cokić, koji je (po zapovijedi Blagoja
Adžića) 19. rujna 1991. postavljen na čelo Druge operativ-
ne grupe sa sjedištem u Kifinu Selu nedaleko od Nevesinja,
odnosno tridesetak kilometara od Mostara. Odatle je za-
povijedao svim snagama JNA i srpskim paravojnim forma-
cijama na prostoru Hercegovine i Dalmacije, koje su činile
jedinstveni ratni prostor spomenute Operativne grupe.

Sutradan po njegovu imenovanju, 20. rujna 1991., u
Hercegovinu su ušli dijelovi Užičkog (37.) i Titogradskog
(2.) korpusa JNA, popunjeni rezervistima iz Srbije i Crne
Gore. Radilo se uglavnom o razularenoj masi, okićenoj čet-
ničkim insignijama, odnosno srpskim i crnogorskim naci-
onalnim simbolima. Petokrake su izmiješane s dvoglavim
orlovima i mrtvačkim glavama. Oni su pošli u rat protiv
Hrvatske. Nitko razuman nije mogao ni pomisliti da su
Hrvati koji im se nađu na putu sigurni, samo zato što se
nalaze s druge strane republičke granice.

**Hrvatska zajednica Herceg-Bosna
nastala je, dakle, kao izraz solidarnosti
sa stradanjima hrvatskoga naroda i
borbom Republike Hrvatske za slobodu
i neovisnost. Osnivanjem je poslana
jasna politička poruka srpskom i
muslimanskom političkom vodstvu, ali
i međunarodnoj zajednici da Hrvati
u BiH ne žele i neće ostati u krnjoj
Jugoslaviji ili u bilo kakvu obliku Velike
Srbije.**

Konačno, kao što smo već vidjeli, njihov je plan bio
„preseći Hercegovinu i Hrvatsku na liniji Mostar – Ploče“!
Da bi došli do Ploča, morali bi zauzeti u najmanju ruku
Mostar, Stolac, Čaplinu i Neum te dijelove općina Ljubuš-
ki, Široki Brijeg i Čitluk kao i Ston i Metković.

Uglavnom, bio je to udarni dio snaga koje su 1. listo-
pada 1991. napale Dubrovnik uništivši pritom dvadeset i
dva hrvatska sela i naselja u južnoj Hercegovini, od kojih je
najveće nekadašnje općinsko središte Ravno. Naime, pro-
cijenili su da će teško doći do Ploča pa su reducirali ciljeve i
udarili na Dubrovnik i njegovo zaleđe do Stona.

Alija Izetbegović: „Ovo nije naš rat!“

Šest dana poslije toga napada, 6. listopada 1991., predsjed-
nik Predsjedništva Socijalističke Republike BiH (SR BiH)
Alija Izetbegović uputio je preko TV Sarajeva proglas o ne-
utralnosti BiH u „ratu između Srbije i Hrvatske“. On je tom
prilikom rekao: „Stavit ću im svima na znanje da Bosna i
Hercegovina ne želi da bude učesnik u ovom bezumnom
činu. [...] Zapamtite, ovo nije naš rat. Neka ga vode oni koji
žele da ga vode. Mi ne želimo taj rat. Pomozite nam, dakle,
zajedno sa nama učinite sve da sačuvamo mirnu Bosnu.“

Teško je bilo sačuvati „mirnu Bosnu“ dok su srpsko-ju-
goslavenski korpusi harali Hercegovinom i kako god danas
tumačili (i pravdali) citiranu izjavu, ona je značila samo
jedno, to nije muslimanski rat, već je to rat Srba i Hrvata.
Izetbegovića su u takvu stajalištu podržali Stjepan Kljuić,
Jure Pelivan kao i neki drugi hrvatski dužnosnici i intelek-
tualci u Sarajevu. Navedimo da je na sjednici Vlade SR BiH
koja je održana 9. listopada 1991. prevladavalo stajalište da
BiH mora ostati neutralna „u ratu koji se vodi na jugosla-
venskim prostorima“.

Dva tjedna nakon početka tragedije Ravnog, jugoistoč-
ne Hercegovine i Dubrovnika, 15. listopada 1991. godine
političko vodstvo SR BiH sastalo se u Sarajevu s čelništvom
Saveznog sekretarijata za narodnu obranu odnosno JNA,
koji je vodio Veljko Kadijević. Sastankom je predsjedavao
Izetbegović, koji je tada rekao: „Drago mi je da smo se našli
da raspravimo neka pitanja. Hoću da vas uvjerim, sa dvije
rečenice, ja sam to sinoć rekao na zasjedanju Skupštine pa
ću to samo ponoviti, mi sa armijom nismo imali niti že-
limo da imamo problema. Nadam se da ih nećemo imati.
Ima izvjesnih stvari koje bismo željeli da otklonimo. Da
otklonimo neke male nesporazume koji tu i tamo postoje,
ali generalno niti imamo problema niti ćemo ih, nadam se,
imati – što se tiče BiH i njenih građana i Vlade. To je naš
nekakav generalni stav. To je nekakva polazna osnova za
ovaj razgovor.“

Tadašnji predsjednik Vlade BiH Jure Pelivan govorio
je o namjenskoj industriji baš kao da se ništa izvanredno
ne događa, a posebno je istaknuo „dobru suradnju našeg
MUP-a i generala Vasiljevića“ u rješavanju tekućih pro-
blema. Kadijević je naglasio da je JNA jedna od rijetkih in-
stitucija SFRJ koja egzistira. Upozorio je da nema razlike
između redovnog sastava i rezervista te da vojne jedinice
u BiH nisu tu zbog BiH, nego zbog izvršenja zadaća u Hr-
vatskoj i u sukobu su s Hrvatskom.

Zatim se pozvao na odluku Vijeća sigurnosti Ujedinje-
nih naroda (UN) o embargu na uvoz oružja u Jugoslaviju
(Rezolucija UN-a broj 713. od 25. rujna 1991.) i zatražio nje-
zino poštivanje. (To je ona rezolucija u čijem je donošenju
sudjelovao i tadašnji ministar vanjskih poslova SFRJ Budi-
mir Lončar, koji posljednjih godina uvjerava javnost da je
to bilo u interesu Hrvatske).

Herceg Bosna: odgovor Hrvata u BiH

Uglavnom, dok se središnja bosansko-hercegovačka vlast
pravila da ne vidi što se događa u Hrvatskoj, koju je JNA
sustavno razarala, kao i dijelove BiH, dio hrvatskog poli-
tičkog vodstva u BiH osnovao je 18. studenoga 1991. Hr-
vatsku zajednicu Herceg-Bosnu, kojom je s vremenom
povezano nekoliko već utemeljenih obrambenih zajedni-
ca Hrvata u BiH.

HZHB nastala je, dakle, kao izraz solidarnosti sa stra-
danjima hrvatskoga naroda i borbom Republike Hrvatske
za slobodu i neovisnost. Osnivanjem HZHB poslana je ja-
sna politička poruka srpskom i muslimanskom političkom
vodstvu, ali i međunarodnoj zajednici da Hrvati u BiH ne
žele i neće ostati u krnjoj Jugoslaviji ili u bilo kakvu obliku

Foto: Armin Durgut / PIXSELL

Velike Srbije. Konačno, osnivanje HZHB predstavljalo je izraz čvrsta opredjeljenja hrvatskog političkog vodstva i Hrvata u BiH da će se braniti od svakog oblika agresije i da će se boriti za svoja ljudska i nacionalna prava.

HZHB također je osnovana kao privremeno tijelo vlasti u funkciji obrane onih dijelova Bosne i Hercegovine u kojima su Hrvati bili u većini ili su barem činili znatan dio stanovništva. Osnivači HZHB računali su na savezništvo s onim dijelom muslimanske politike i naroda koji će prihvatiti borbu protiv agresora.

U Odluci o osnivanju naglašeno je da će HZ HB „poštovati demokratski izabranu vlast Republike Bosne i Hercegovine sve dok postoji državna nezavisnost Bosne i Hercegovine u odnosu na bivšu ili svaku drugu Jugoslaviju“.

Hrvatska zajednica Herceg-Bosna: očuvan ponos Hrvata u BiH

Danas, trideset i jednu godinu poslije osnivanja HZHB, dok Bosnom još uvijek kruži zlo, najviše eterom, možemo s punim pravom reći da smo sačuvali ponos. Uspjeli smo se obraniti se od svih agresija, i ratnih i političkih. Prihvatanjem mirovnih sporazuma sačuvali smo ustavnu konstitutivnost, koja nam garantira očuvanje identiteta, političkog subjektiviteta i biološki opstanak.

HZHB osnovana je u jednom od najtežih trenutaka u novijoj hrvatskoj povijesti. Osnivanje HZHB izraz je političke volje Hrvata u BiH da neće ostati u Jugoslaviji, da ne žele JNA kao „svoju vojsku“, da je rat u Hrvatskoj „i naš rat“ te da neće mirno gledati uništenje Hrvatske.

Što se tiče odnosa prema BiH i optužbi za „secesiju“, treba naglasiti da su isti ljudi koji su osnovali HZHB dva

mjeseca poslije, odnosno 25. siječnja 1992. u Skupštini BiH izglasali Odluku o referendumu te da je 29. veljače i 1. ožujka 1992. na prostoru kojim su oni upravljali organiziran i uspješno proveden Referendum o neovisnosti, bez kojega danas ne bi bilo samostalne BiH.

Tamo gdje u BiH nije bilo HZHB i Hrvatskoga vijeća obrane, tj. vojske što ju je HZHB osnovala, opremila i vodila, danas uglavnom nema ni Hrvata. Što se Republike Hrvatske tiče, bez političkog i vojnog organiziranja Hrvata u BiH Hrvatska bi se teško mogla obraniti, a nikako ne bi mogla osloboditi okupirane krajeve. To potvrđuju i pravci napada na Hrvatsku 1991., koji su uglavnom dolazili iz BiH, kao i pravci udara hrvatskih snaga na okupirana područja u vojno-redarstvenim operacijama tijekom 1995. godine.

Hrvatska zajednica Herceg-Bosna osnovana je u jednom od najtežih trenutaka u novijoj hrvatskoj povijesti. Osnivanje je bilo izraz političke volje Hrvata u BiH da neće ostati u Jugoslaviji, da ne žele JNA kao „svoju vojsku“, da je rat u Hrvatskoj „i naš rat“ te da neće mirno gledati uništenje Hrvatske.

Što nam danas ostaje? Ostaje nam trajno se boriti za očuvanje stečenih ustavnih prava, boriti se protiv neustavnih i nezakonitih djelovanja, uzurpacija i krađa. Boriti se za ljudska prava i ljudsko dostojanstvo. Boriti se za nacionalna prava i slobodu onako kako su se za slobodu

politički borili osnivači HZHB, a na bojnome polju ginuli vojnici Hrvatskoga vijeća obrane.

Vlasti Republike Hrvatske podržale su i pozdravile stvaranje HZHB ponajprije zbog teške i neizvjesne situacije u kojoj se Hrvatska tada nalazila. Trećina Hrvatske bila je okupirana, razarani su Dubrovnik, Šibenik, Zadar, Karlovac, Vinkovci, Osijek, Županja, Brod i drugi gradovi i sela. Istoga dana kad je osnovana HZHB (18. studenoga 1991.) pao je Vukovar, ubijena je Škabrnja. Hrvatska je gorjela.

Deset dana poslije osnivanja HZHB, 28. studenoga 1991., u Sarajevu je održana Deseta redovita sjednica Predsjedništva HDZ-a BiH. Na sjednici su bili nazočni svi čelnici stranke, pa tako i čelnici prethodno uspostavljenih regionalnih kriznih štabova i hrvatskih zajednica – Mate Boban i Iko Stanić. Sjednicu je vodio predsjednik Stjepan Kljuić.

Konstatirano je da Predsjedništvo HDZ-a BiH jednoglasno prihvaća Odluku o uspostavi HZHB od 18. studenoga 1991. kao i Odluku o uspostavi Hrvatske zajednice Bosanska Posavina od 12. studenoga 1991. Zaključeno je da HDZ mora hitno utvrditi platformu djelovanja u uvjetima gomilanja vojnih trupa i tihe okupacije BiH. Isto tako odlučeno je da se mora hitno pristupiti konkretnim i otvorenim pregovorima sa Strankom demokratske akcije i Srpskom demokratskom strankom.

Poslije spomenute sjednice, na konferenciji za tisak, predsjednik HZHB i dopredsjednik HDZ-a Mate Boban je na pitanje: „Zašto Herceg-Bosna u ovom trenutku?“ odgovorio: „Bosna ponosna prestala je biti ponosna. Njenim cestama, željeznicom, eterom njenim – kruži zlo. Ona je okupirana. Hrvatski narod, ponosan narod, morao je učiniti nešto da u tome ne sudjeluje, da dâ do znanja da to ne želi.“

Riječ oporbe

Tako su govorili Zoran Milanović, SDP, Most, Možemo! et comp

Ruski kutak

HITLER IZ KIJEVA

„Od 2014. do 2022. mi gledamo kako netko provocira Rusiju s namjerom da ovaj rat izbije. Izbio je. Prošlo je godinu dana, mi tek sada razgovaramo o tenkovima. Sve njemačke tenkove ćemo tamo poslati, ruski su izgorjeli. Ista sudbina očekuje i ove druge.“
(Zoran Milanović, predsjednik Republike Hrvatske, siječanj 2023.)

UKRAJINSKA AGRESIJA NA RUSIJU

„Ovo nije pitanje morala, gdje su ljudi do jučer bili razigrani pacifisti u haljnicama i sad bi rastrgali ljude. Rješenje nije promjena vlasti u Rusiji. Njemački tenkovi u Harkivu zblizit će ih s Kinezima. To nije dobro što se radi.“
(Zoran Milanović, predsjednik Republike Hrvatske, siječanj 2023.)

UGROŽENA RUSIJA

„Rusija je opasna zemlja. Ništa vi ne razumijete. Uspoređujete mi Srbe, ove opančare koji su se tu pobunili, sa svjetskom nuklearnom supersilom. Ukrajinci patološki mrze Ruse, to je činjenica. Hrvati nisu toliko mrzili Srbe, koliko ovi tamo mrze Ruse.“
(Zoran Milanović, predsjednik Republike Hrvatske, siječanj 2023.)

UKRAJINSKI TENKOVI U MOSKVI

„Vidim što se događa, kako sulude emocije vode Europu u nešto s čim se neće moći nositi. Dodaje da Rusija neće dozvoliti gubitak u ratu, bude li trebalo – posegnut će za nuklearnim naoružanjem. Njemački tenkovi u Rusiji? Sretno s tim!“
(Zoran Milanović, predsjednik Republike Hrvatske, siječanj 2023.)

POMOGNIMO RUSIJU!

„Pitanje je koliko ćemo Ukrajini pomagati. Ovo nije pomoć, ovo je mrcvarenje. Trebalo ih je natjerati za pregovarački stol. Treba poginuti 300 tisuća Ukrajinaca. Srce me boli dok to gledam. Radi se o tome da oni koji ih na to tjeraju gledaju to iz gradova koji ne ratuju. Oni znaju da su na sigurnom, njihovi gradovi neće gorjeti.“
(Milanović, predsjednik Republike Hrvatske, siječanj 2023.)

Che Guevarin kutak

MIŠA REVOLUCIJA

„Ono što me veže uz njega (Ernesta Che Guevaru, op. ur.) i razlog zbog kojeg sam određene dijelove svog života posvetio tome jesu prepoznavanje ideala za koje se borio i za kojima je težio kao nešto što odgovara i mom biću i mom duhu.“
(Mišo Krstičević, SDP-ov gradonačelnik Ploča, veljača 2023.)

PUŠKOM DO PRAVDE

„Definitivno zbog ideala. Nije to stvar koja je odlučena preko noći. Bilo je tu raznih promišljanja. Sve one stvari koje nas povezuju to jest želja za nekom društvenom pravdom, socijalnom jednakosti, smanjivanjem nejednakosti, intencija društvenog angažmana sama po sebi.“
(Mišo Krstičević, SDP-ov gradonačelnik Ploča, veljača 2023.)

LIKVIDACIJA I BOLJI SVIJET

„(Aleksandar Stanković) Imate veliku tetovažu i znate u tom trenutku da nešto želite poručiti s tom tetovažom, ali stavljate ga unatoč tome što znate da je čovjek kontroverzan, da je bio protiv homoseksualaca, da je kao ministar dao pogubljavati dosta ljudi kada je završila revolucija, unatoč tome, Vi ga ipak stavljate na ruku. (Mišo Krstičević) Što je tome presudilo? Presudilo je ovo što nas povezuje. Kažem, njegov društveni angažman, želja za kreacijom boljeg svijeta koja je potpuno odudarala od metoda s kojima je pokušao doći do njega.“
(Iz dijaloga novinara HTV-a Aleksandra Stankovića i SDP-ova gradonačelnika Ploča Miše Krstičevića, veljača 2023.)

OBRAZOVANJE U GULAGU

„Doživio sam preobražaj, određene su se stvari promijenile i mijenjaju se dandanas što se tiče shvaćanja, stavova i ostalog, ali ono što se uvuklo je da se nešto promijeni. Tada nisam bio svjestan nejednakosti u svijetu ni problema suštava, jednostavno me tada pogađala nepravda.“
(Mišo Krstičević, SDP-ov gradonačelnik Ploča, veljača 2023.)

Prevarantski kutak

LGBT MATKO, TRANS GRMOJA I QUEER NIKOLA

„Most je otvorena stranka desnog centra koja se obraća svim ljudima u svim slojevima i skupinama hrvatskog društva.“
(Iz Političke deklaracije Mosta, vjerojatno veljača 2023.)

REVOLUCIONARNA PRAVDA

„Pritom se sustav kaznenog progona mora promatrati u širem smislu koji prvotno uključuje različite aspekte neovisnog istraživanja kaznenih djela.“
(Iz Političke deklaracije Mosta, vjerojatno veljača 2023.)

ŠTO JE TO REPUBLIKA HRVATSKA?

„Most se zalaže za očuvanje strateških resursa i djelatnosti koje su preduvjet državnog suvereniteta.“
(Iz Političke deklaracije Mosta, vjerojatno veljača 2023.)

PUTINU S LJUBAVLJU!

„Hrvatska vanjska politika treba biti otvorena prema suradnji sa svim dobronamjernim zemljama.“
(Iz Političke deklaracije Mosta, vjerojatno veljača 2023.)

OČI ŠIROM ZATVORENE

„Hrvatska ima pravo na samosvjesnu i proaktivnu ulogu u međunarodnim političkim odnosima.“
(Iz Političke deklaracije Mosta, vjerojatno veljača 2023.)

ŠTO JE TO CJEPIVO?

„Napredak znanosti i tehnologije omogućuju uvođenje različitih novih usluga i proizvoda koji mogu olakšati život čovjeka, ako se koriste na ispravan način.“
(Iz Političke deklaracije Mosta, vjerojatno veljača 2023.)

Foto: Robert Anić / PIXSELL

Odgojni kutak

HRSTIĆU, VI STE AMERIČKA SLUGA!

„Vi ste tu debelo pristrani. Što ste vi vidjeli? Amerikanci to uvijek rade, mi smo američke pudlice, to svi vide.“
(Iz razgovora predsjednika Republike Hrvatske Zorana Milanovića i novinara N1 televizije Ivana Hrstića, siječanj 2023.)

HRSTIĆU, VI STE MUČKI PROVOKATOR!

„A vi niste novinar, držite mikrofona u ruci, a to je kamuflaža. Nisam rekao da ste loši u onome što radite, ali niste novinar.“
(Iz razgovora predsjednika Republike Hrvatske Zorana Milanovića i novinara N1 televizije Ivana Hrstića, siječanj 2023.)

HRSTIĆU, VI STE GLUPAVI MANIPULATOR!

„Pričate gluposti. To nije istina, ogradio sam se od toga, znao sam da će se pojaviti manipulatori. To je jezik koji se mora koristiti, no vi ste osobni, ovo radite da biste se osvetili i sve ovo što pričate je duboko osobno, pripremali ste se tjedan dana za ovo.“
(Iz razgovora predsjednika Republike Hrvatske Zorana Milanovića i novinara N1 televizije Ivana Hrstića, siječanj 2023.)

HRSTIĆU, VI STE OSTRAŠĆENA AMEBA!

„Mi ovdje razgovaramo kao ravnopravni sugovornici, a mi to nismo. Vi ste ostrašćeni amater, što nije dobro. Ovo je neugodan razgovor, izmišljate stvari, a to nije dobro.“
(Iz razgovora predsjednika Republike Hrvatske Zorana Milanovića i novinara N1 televizije Ivana Hrstića, siječanj 2023.)

HRSTIĆU, VI STE NAPALI UKRAJINU!

„Ovdje sam ja najhladniji, bez obzira na temperament. Vi i slični ste emotivni, a upravo emotivnost i neracionalnost su doveli do toga da Ukrajina ostane bez stotina tisuća mladih ljudi.“
(Iz razgovora predsjednika Republike Hrvatske Zorana Milanovića i novinara N1 televizije Ivana Hrstića, siječanj 2023.)

Vodovodni kutak

BEZ BRIGE, MI MOŽEMO! (1)

„U tom smislu (spekulacija o povišenju cijene vode, op. ur.) mi ćemo što je više moguće dati i svoj doprinos da još više apsorbiramo taj teret.“
(Tomislav Tomašević, gradonačelnik Zagreba i šef političke platforme Možemo!, prosinac 2022.)

ZAGREB JE NAŠ!

„Ne znam niti jedan drugi grad u Hrvatskoj gdje su kao u Zagrebu u zadnjih godinu i pol pucale cijevi, magistralni cjevovodi, nastale poplave i uništene prometnice te oštećena privatna imovina.“
(Tomislav Tomašević, gradonačelnik Zagreba i šef političke platforme Možemo!, siječanj 2023.)

BEZ BRIGE, MI MOŽEMO! (2)

„S obzirom na to da je Vlada odgodila uredbu, nećemo ići na poskupljenje od 20 posto, nego 15 posto jer su i dalje potrebna sredstva za obnovu infrastrukture.“
(Tomislav Tomašević, gradonačelnik Zagreba i šef političke platforme Možemo!, siječanj 2023.)

BEZ BRIGE, MI ZNAMO I HOĆEMO!

„Poskupljenje vode odgađa se dok se u sljedećih nekoliko mjeseci ne provede novi postupak donošenja cjenika, sukladno preporukama.“
(Marko Blažević, direktor zagrebačke Vodoopskrbe i odvodnje, ožujak 2023.)

Iz povijesti HDZ-a

Stranka dobrih namjera

Uredništvo

Postoje u domaćoj politici trendovi koji se mogu podvesti pod često korištenu francusku sintagmu *déjà vu*. Prevodi se na dva moguća načina: ili već viđeno ili (rjeđe) staromodno. Smatramo da, pak, oba prijevoda izvrsno objašnjavaju aktualnu politiku oporbe prema vladajućem HDZ-u.

Naime, kako je teško vidjeti bilo kakvu ideološko-programsku orijentaciju u oporbe, jednako kao što je nemoguće uočiti ikakav ozbiljan prijedlog (danas bismo rekli „alternativnu sektorsku politiku“) o bilo čemu, *de facto* se sva kampanja protiv HDZ-a svela na javno drečanje. Iz prave bujice uvreda na račun HDZ-a koje se mogu svakodnevno čuti ili pročitati moguće je izdvojiti dva tipska obrasca koje se onda do besvijesti okreće, izvrće i prevrće. Prvi je da je HDZ navodno „koruptivna ili korupcionaška organizacija koja je zarobila hrvatsku državu“, a drugi da je riječ o stranci koja je navodno samo „produžena ruka protuhrvatskih (sic!) globalističkih snaga“ i stoga „izdajnik hrvatskih nacionalnih interesa“. Uz to da obje uvrede predstavljaju jedinstveno svjedočanstvo o potpunoj bezidejnosti aktualne političke opozicije, u sljedećim redovima upozorit ćemo i na činjenicu da se ne radi o prvom ovakvom napadu na HDZ u posljednjih tridesetak godina.

Naime, i u prvim mjesecima 1990. politički su protivnici HDZ-a – suočeni s vjerojatnim gubitkom izbora – političku dinamiku pokušali okrenuti u svoju korist ubacivanjem u javnost zvučne objede. Nakon što je na Prvom općem saboru, održanom u Zagrebu 24. i 25. veljače 1990., tek „registrirani“ (tj. legalizirani) oporbeni HDZ pokazao svoju snagu (saboru je prisustvovalo 1762 delegata!), uslijedila je poznata reakcija čelnika domaćih komunista Ivice Račana. Dan nakon održavanja sabora Račan je naime izjavio da je HDZ „stranka opasnih namjera“. Navedene riječi ciljale su na navodnu HDZ-ovu namjeru da (eventualnim dolaskom na vlast) „uskrsi aveti prošlosti, poništi postojeći stupanj ostvarenih elementarnih ljudskih prava (sic!), povrati neoustaštvo (sic!) i uspostavi Veliku Hrvatsku“.

Izgovarajući da je HDZ „stranka opasnih namjera“, Račan je prigodno zanemario da je na općem saboru predstavljena drukčija vizija Hrvatske, tj. projekt demokratske, suverene i samostalne hrvatske države koja je predviđala modernu podjelu nositelja vlasti (bez nadzora partije), uspostavu državnog aparata „bez ikakvih ideoloških primjesa“ te s priznatim ljudskim i manjinskim pravima. Ključni je cilj njegovih riječi stoga bila krajnje opasna difamacija HDZ-a kao navodno nedemokratskog nacionalističkog velikohrvatskog projekta, što je, naravno, u tadašnjim okolnostima otvaralo mogućnost njegova progona.

No ne treba posebno napominjati koliko su ovakve riječi išle na mlin brojnih pripadnika svesrpskog nacionalističkog pokreta u (tada još) komunističkoj Hrvatskoj i njihovih mentora u Beogradu. Sad je, eto, i iz Zagreba, i to s najvišeg mjesta, došla navodna potvrda prijašnjih objeda o navodnoj ugroženosti Srba i sl. Nisu, međutim, te riječi pomogle Račanu i njegovima mjesec i pol poslije: SKH-SDP je u travnju i svibnju 1990. izgubio prve slobodne višestranačke izbore.

Trenutak je za povratak u aktualno vrijeme. Kada, dakle, današnja oporba u javni prostor konstantno ubacuje brojne neargumentirane optužbe, nedopuštene generalizacije i krajnje degutantne uvrede, onda nam – imajući, naravno, na umu činjenice o neporecivom napretku Hrvatske u posljednjih sedam godina – valja zaključiti da je to sve već viđeno, od-

nosno da se radi o metodi koja nije nova. Nadalje, i tada i danas radi se o metodi političke borbe koja sa sobom nosi sasvim opipljiv stupanj društvene opasnosti. Kako su početkom 1990. Račanove riječi bile signal politiziranom pravosuđu i snagama unutrašnjih poslova da imaju slobodne ruke za represiju i kako su dodatno ohrabrine Miloševićeve pristaše na podizanje stupnja netolerancije prema svojim hrvatskim susjedima, tako danas kampanja mržnje aktualne oporbe ima potencijal neke usijane glave usmjeriti ka kriminalnim postupcima. Igranje s riječima, posebno u političke svrhe, nikad nije bezazlena stvar.